

Iskate vsak dan razen nedelj in praznikov.
Izdati dnevno razen nedelj in praznikov.

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Uredniški in upravljalni prostor: 2657 S. Lawndale av.

Office of publication: 2657 S. Lawndale av. Telephone: Lawndale 4635.

LETO—YEAR XII.

Cena lista \$4.00.

Entered as second-class matter January 22, 1919, at the post-office at Chicago, Illinois, under the Act of Congress of March 3, 1917.

Chicago, Ill., petek, 12. decembra (Dec. 12) 1919.

Subscription \$4.00 Yearly.

ŠTEV.—NUMBER 282.

Published and distributed under permit (No. 148) authorized by the Act of October 3, 1917, on file at the Post Office of Chicago, Illinois. By order of the President, J. S. Burleson, Postmaster General.

ZASTOPNIKI RUDARJEV SO SPREJELI PONUDBO.

BRZOJAVNO SPOKOČILO JE BILO RAZPOKLJANO LOKALNE ORGANIZACIJE.

Konvencija bo slišana šele po normalnem obratu.

Indianapolis, Ind. — O predsednikovi ponudbi je trajala skoraj ves dan v sredo vroča besedna bitka. V začetku so bili opozicijonci v večini, kajti večina je pritrjevala njih govorom. Toda, ko je prišlo do glasovanja, se je pokazalo, da je večina na strani Lewisa in Greena, ki sta vodila zmerno delegate in zagovarjala predsednikovo ponudbo. Opozicija je dobila edino koncesijo v tem, da bo sklicana konvencija enkrat pozneje, ko postane obrat v rudnikih normalen, da se delegatom raztolmači sedanja zkecija.

Po končanem odglasovanju so bile odposlane brzojavke 4.000 lokalnim organizacijam, v katerih so instrukcije, da se rudarji vrnejo na delo. Sporočilo se glasi:

"Glasnik rudarske organizacije (United Mine Workers of America): Konferenca vseh distriktnih zastopnikov United Mine Workers of America je danes sklenila, da sprejme propozicijo, predloženo po predsedniku Wilsonu, določajočo 14-odstotno povznesje na rudniških cenah, za dnevno mezdo in mrtvo delo, in da se imenuje komisija, ki odloči o nadaljnjem povznesju mezde, ki je v razpravi. V skladu tega sklepa se vsi rudniški delavci instruira, da se vrnejo na delo. Zelo se kronična vzbujanja nadaljnjega razlage in instrukcije sledi.

Lewis in Green."

V splošnem sodijo, da se razvijejo tehi dogodki:

1. Mezda se povzra končno rudarjem okoli 26 odstotkov. Tako bo baje razpodi tribunali.
2. Tribunali bo popolnoma ignoriral kurvno upravo in Garfielda.
3. Osojba tribunala bo sestala iz predsednika Lewisa ali pa John P. Whita, bivšega predsednika rudarske organizacije. Podjetnike bo zastopal Rembrandt, ki se ni nikdar pokazal, da sovraži rudarje, kadar je prišlo do mezdni sporov. Predsednik pa najbrj imenuje Mahadon, bivšega finančnega tajnika, ali pa Tafta, bivšega predsednika.

Določbe sporazuma na kratko povedane so sledeče:

1. Rudarji prično takoj delati in prejmejo 14-odstotno povznesje mezde.
2. Predsednik imenuje komisijo treh članov, od katerih eden zastopa vlado, drugi rudarje, tretji pa podjetnike.
3. Komisija ima moč, da dožene proft podjetnikov, določi ceno za konzumente in uravna mezdo. Njena oblast je večja kot kurvnege upravitelja.
4. Komisija poda svoje poročilo v šestdesetih dneh.

Premogariji se že nikjer ne vračajo na delo.

Najnovejša poročila iz premogarskih krajev v Illinoisu, Indiani, Kansasu, Ohiju in Pennsylvaniji pokazujejo, da se rudarji še niso vrnili na delo kljub sprejemu Wilsonovega predloga na konferenci v Indianapolisu.

Iz Springfielda, Peorije, La Salla, Danville, Mariona in drugih krajev v Illinoisu poročajo, da so parne pihali zastopniki klice rudarje na delo v četrtek jutraj. Edino v Bloomingtonu je šlo nekaj premogarjev pod zemljo. Enaka poročila prihajajo iz premogarskih okrožij v Indiani, Ohiju in Pennsylvaniji.

Rudarji niso zadovoljni z Wilsonovim načrtom. V Terre Haute, Ind., je bil včeraj shod premogarjev, na katerem so izjavili, da za-

BITKA MED SRBI IN ITALIJANI PRI REKI.

Italijani so se sprva umaknili, ali dobili so pojačanje in odbili Srbe.

JUGOSLOVANSKE OSTE HAJAJA V DALMACIJO.

Pariz, 11. dec. — "Petit Parisien" je danes objavil vest iz Ženeve, da so se d'Annunzijevi prostovoljci spopadli s francoskimi vojniki v bližini Reke. Več mož je bilo ubitih in ranjenih. D'Annunzijeveci so oplenili francoske postaje.

Pariz, 11. dec. — Jugoslovanska delegacija v Parizu je včeraj prejela vest, da so se spopadli oddelki srbskih in italijanskih čet v Kraljevi, nekaj milj južno od Reke. Na obeh straneh je bilo več mrtvih in ranjenih. Natančno število bojnikov še ni znano. Vest se le glasi, da je posadka d'Annunzijeve garnizije med prodiranjem ob morju proti jugu naletela na srbske komitake. Srbi so ukazali Italijanom, da se naj ustavijo, toda zadnji so se naglo postavili v bojno pozicijo in nato so Srbi pričeli streljati. Italijani so odgovorili z ognjem iz pušk in strojnic. Po parurnem streljanju so Italijani zbežali, ali kmalu so se vrnili pojačani z večjim številom d'Annunzijeve arditov in vrgli so Srbe nazaj.

Dunaj, 11. dec. — Brzojavna poročila iz Zagreba se glase, da sta odšla prvi in drugi šbor jugoslovanske armade proti Dalmaciji in severni Albaniji. Vlada v Beogradu je pojanila, da namenirbanja čet je, preprečiti italijanske vpade v Dalmacijo in Albanijo.

BRUTALEN OFICIR PRED VOJNIM SODIŠČEM.

New York, N. Y. — Pred vojnim sodiščem je pričela obravnavati proti Karl W. Detzerju na obtožbo, da je brutalno ravnal z vojniki v Franciji. Njegov advokat je priporočil, če ne bi bilo umestno, da se priče zaslišijo in da jim ne gre vera, ker imajo pritožbe proti njemu.

Samuel G. Roth iz Chicaga, ki je služil v njegovi kompaniji kot saržent, je izpovedal, da je videl, kako je kapitan večkrat pretepal vojake. Vojaki se niso postavili njemu v bran, ali mu vgovarjali.

VRHNE.

Chicigo in okolice: V soboto oblačno in morda dež. Južni vetrovi in stalno naraščanje temperature. Najnižja temperatura v zadnjih štirindvajsetih urah 26 nad ničlo.

stopniki v Indianapolisu niso imeli pravice sprejeti predloženega načrta. Iz Pittsburgha, Kana, je prišla vest, da ondotni rudarji ne pojdejo na delo toliko časa dokler guvernor ne umakne "prostovoljcev" in vojakov v okrožjih odprtih jam. Guvernor je preje izjavil, da bodo "prostovoljci" pomagali vrniti se rudarjem pospešiti produkcijo, toda rudarji so odločno oklonili tako pomoč.

V Springfieldu niso šli prihodnji dan na delo.

Springfield, Ill., 10. dec. — Tukajšnji rudarji ne pojdejo jutri na delo. Voditelji zmernih in opozicijoncev izjavljajo, da je nemogoče, da se rudarji jutri vrnejo na delo.

Belleville, Ill., 10. dec. — James Mason, tajnik tukajšnjegega distrikta, je izjavil, da se 11.000 tukajšnjih rudarjev ne vrne jutri na delo. Dodal pa je k tej izjavi: "Možje so se zajedli v misel 31-odstotnega povznesja mezde. Če se vrnejo na delo, ne verjamem, da se to zgodi, preden ne mine nekaj dni."

ALI JE AMERIKA OBRNILA HRBET KOLČAKU?

Poročilo se glasi, da je ameriška vlada obvestila Japonsko, da ne bo več podpirala Kolčaka.

KONGRESNI ODSEK PRIBIŠUJE KDO PLAČUJE KOLČAKOVE AGENTE V AMERIKI.

Honolulu, Havaji, 10. dec. — Tukajšnji japonski list "Nipu Ziji" je prejel brzojavko iz Pekinja, ki se glasi, da je vlada Združenih držav obvestila japonsko vlado, da ne bo več podpirala Kolčakovih čet v Sibiriji. Istočasno je prišla novica iz Irkutskaja, da je ameriška železnika mislja povodatom Johna F. Stevensa iz potu domov.

Vladivostok, 5. dec. — Uradni japonski časnikarski biro javlja, da se med japonsko in ameriško vlado stiče pogajanja z ozirom na bodoče stališče obeh sil napram položaju v Sibiriji. Takajšnji ruski listi so prineli slednje izjave japonskega poslanca Zumiota: "Kdor je pozorno sledil zadnjih dogodkom v Rusiji, mora biti prepričan, da ni več daleč čas, ko vodilne svetovne sile spoznajo, kako veliko napako so storile, ko so se odločile za oboroženo intervencijo v Rusiji. Cima prijevle alle opuste intervencije in puste, da Rusi sami poravnajo svoje notranje zadeve, tem bolje bo za vse prizadete stranke."

Washington, D. C. — Zbornični odsek za izdatke državnega departmanta se havi s preslikavo, kdo vzdržuje ruskega "poslanca" Bakmetijeva v Washingtonu njegove nebrojne agente, ki operirajo razkropljeni po Združenih državah. Bakmetijev ne zastopa nikogar odkar je padel Kerenski; kljub temu se še imenuje "ruski poslanik" in prejema plačo iz svoje "delo", dasiravno ne more nihče povedati, kakšno je njegovo delo. Nekateri člani zborničnega odseka sumijo, da ameriški davkoplačevalci vzdržujejo Kolčakove agente. Odsek namerava zaslišati državnega tajnika Lansinga in zahtevati pojasnila, kakšne stike ima Bakmetijev z državnim departamentom.

MEŠNAR JE KUHAL ŽGANJE.

Chicago, Ill. — Farani metodistiške cerkve na Eden in devetdeseti centi in Houstonovi ulici so silno razburjeni, kajti zvezni uradniki so našli pri mešnarju kotel za kuhanje žganja. Metodisti so zagrizeni "vodopivci," zdaj so pa v mešnarjevem domu, ki se nahaja poleg cerkve, odkrili kotel za kuhanje žganja. Hudobni sodje, ki ne prisegajo na metodistiški evangelij, še ispetajo, da so farani mogoče hodili k svojemu mešnarju na požirek "ta močnega."

PARNIKA STA UDARILA SKUPAJ.

Boston, Mass. — Sem je došlo brezlično poročilo, da sta britska parnika "Carmania" in "Maryland" udarila skupaj. Nengoda se je dogodila pet sto milj vzhodno od Halifaxa. Parnik "Carmania" je lahko poškodovan, o poškodbah "Marylanda" ni poročil.

POPLAVE V JUŽNIH DRŽAVAH.

Atlanta, Ga. — Reke so prestopile bregove v Alabami, Georgiji in Missisippiju in zalile polje. Škoda cenijo na sto tisoč dolarjev. Na nekaterih mestih so izpodplute železniške proge in promet ustavljen.

Malta dobila avtonomijo.

Rim. — Tukaj poročajo, da Velika Britanija podelila avtonomijo prebivalstvu na otoku Mali v Sredozemskem morju.

NEMGLJA SE ŠE BRANI PLACATI ODŠKODNINO.

Anglija, Francija in Italija namravajo rešiti ostala vprašanja brez Amerike.

KAJ DELA CLEMENCEAU V LONDONU?

Bazel, Švica, 11. dec. — Iz Berlina poročajo, da Nemčija kljub "zadnji besedi" zaveznikov ne bo sprejela zahteve za izročitev 400.000 ton dokov, ladij in pristanišnih dvigal kot odškodnine za potopljene bojne ladje v Scapa Flowu. Nemška vlada bo poskušala nadaljevati pogajanja za kompromis v Parizu. Nasprotno pričakujejo zavezniki krogi v Parizu, da Nemčija podpiše do polnili zapisnik brez nadaljnjega ugovora.

London, 11. dec. — Clemenceau francoski ministrski predsednik je nenadoma prišel v London. Oficijelna Anglija molči o name ou Clemenceaujevega obiska in časopisje vseh barv spekulira na vse načine, kaj je prišel. Meščanski krogi so mnenja, da str Anglija in Francija vzeli vsa ostala, nerešena vprašanja mirove konference v njune roke in jih spravila s pota brez Amerike, do čia bo Italija igrala vlogo ključa.

"Daily Herald", glasilo Delavske stranke, piše, da je Clemenceau prišel po militarističnih in imperialističnih opravkih. List postavi angloško delavstvo, da naj stoji na straži, ker se menda pribešlja nov rop.

Pariz, 11. dec. — Parlika jafaja londonske "Daily Mail" je prišla da poročilo iz Washingtona, da sta angliška in francoska vlada pripravljene sprejeti versallisko pogodbo z amendmanti, ki jih je hotel ameriški senat. Obe vladi sta baje obvestili ameriško vlado po njihni poslanikih v Washingtonu, da je bolja pogodba z dodatki, kakor pa nobena pogodba. Tukaj smatrajo, da Clemenceau ni šel po drugo v London, kakor da konferira z Lloydom Georgem o tej zadevi in potem bosta skupno obvestila Wilsona, da sprejmeta pogodbo, kakršno hoče imeti ameriški senat.

London, 11. dec. — Iz zanesljivih virov se poroča, da bodo Lloyd George, Clemenceau in Italijanski zunanji minister Sceloloda danes konferirali v Londonu o gospodarskem stališču Anglije in Francije, bodočnosti Turcije, položaju v Rusiji, Italijansko-jugoslovanskem sporu in dispoziciji Reke in morda o organiziranju zve trojne alijance med Anglijo, Francijo in Italijo.

Rumunija se je podala.

Pariz. — Rumunski delegat, general Coanda, je 10. t. m. podpisal mirovni pogodbi z Avstrijo in Bolgarijo. Jugoslavija je tudi podpisala ob pogodbi pred padevi. Rumunija je po dolgem ohotavljanju in protestiranju sprejela tudi točko, ki določa varstvo za pravice narodnostnih manjšin. Dalje se je rumunska vlada zavezala, da izprazni ogrsko ozemlje med Tiso in staro demarkacijsko črto, katero je določila mirovna konferenca prošlo spomlad.

Bolgari postavijo okrajna preč sodišča.

Zeneva, Švica. — Stambulinski predsednik sedanje bolgarske vlade je izjavil tukaj na povratku iz Pariza, da bo takoj ob prihodu v Sofijo zahteval, da švicarska vlada izroči bivšega bolgarskega kralja Ferdinanda novi bolgarski vladi, ki ga postavi pred sodišče.

Holandija zapira mejo za civiliste.

Haag, Holandska. — Holandska vlada je zapira mejo ob Nemčiji. Nemški niti nizozemski civilni prebivalci ne smejo prekoračiti meje do nadaljne odredbe.

DESPERATNA OFENZIVA JEKLARSKIH PODJETNIKOV.

Nad sto jeklarskih delavcev aretiranih.

Žolto časopisje laže, da se kar kadi.

Pittsburgh, Pa. — Jeklarski podjetniki so zopet napravili brezupen poizkus, da zlomijo odpor jeklarskih stavkarjev. Pod neko hišo v Donori je počil naboj ali bomba, ki je razsula hišo. Okoli poldneva se je zbralo precej ljudstva v Litvinski dvorani, v kateri sta nastanjena glavni stan štrajkarjev in živelni komisariat. Naenkrat je primarširala policija in napravila kordon okoli dvorane, dva državna konstatlerja sta pa prišla v dvorano in ukazala navzkrog, naj zapuste dvorano. Tako kot so ljudje prihajali in odhajali, so bili aretirani. Med njimi je bil tudi lokalni tajnik William Hodges. Sodnik je za vsakega določil sto dolarjev poročila, za Hodga pa pet sto dolarjev. Aretiranih je bilo 101.

Takoj so prišli predelavci in superintendenti in rekli stavkarjem, če gredo na delo, da bodo umaknjeni proti njim obtožnici. Štrajkarji so to nesramno ponudbo odklonili. Odgovorili so priganjajem, v službi jeklarskih gospodarjev.

"Sterili nismo nič žalega in n-stavcarji v zaporu."

Nekateri so položili poročila, 70 delavcev je pa izjavilo, da ne položijo poročila. Rekl: "Nedolžni smo in izvrili nismo nič klet." To je navadna zarota proti nam." Oblasti so naložile stavkarje na odprte tovorne avtomobile in jih posale v mrazu brez odeje v Washington, Pa., kjer je okrajni sedež. Preden so jih odpeljali v okrajno ječo, so prišle žene in obkolile avtomobile. Ko so prišli stopati stavkarji na avtomobile so jih pozdravljale žene, stavkarji so pa odpravljali, tako da se je cela afeta spreminila v manifestacijo za pravilno stvar stavkarjev.

Jeklarski gospodarji so mislili, da bo ta aretacija na debelo stonila moralu stavkarjev, da se vrnejo na delo. Ali skelja je imela prav nasproten učinek, kajti stavkarji so se prepričali, da jih le vztrajna potrpežljivost in neomahljiva vztrajnost pripeljeta do zmage.

Žolto časopisje v Donori in Monementu pa kljub takim dogodkom laže, da ne potrebujejo delovnih moči v jeklarnah, ker imajo zadosti delavcev.

Štrajkarji v Charleroiu so na to laž odgovorili na deski v svoji dvorani: "Ali akcija predelavcev in superintendence, s katero ponujajo nekaznivost stavkarjem, potrjuje to?" To je bil primeren odgovor lažnjivemu žoltemu časopisju.

Naročila za ječko se množe, jeklarski podjetniki jih pa spolniti ne morejo.

Chicago, Ill. — Uredniki žoltga časopisja pripovedujejo v vseh in šankih, da je produkcija jekla normalna, v finančnih poročilih pa prihaja na dan resnica, da so jeklarski podjetniki v kašji, ker ne morejo izvršiti naročil. Tako je na pr. Chicago Daily Journal priznal v uredni izdaji, da ima United States Steel korporacija največje število ton naročenega in neizvršenega jekla od 31. decembra 1918 in da v finančnih krogih niso pričakovali tako velikih naročil. Konec novembra je bilo naročenih 7.128.330 ton jekla, ki pa še ni bilo izvršeno. Zakaj niso pričakovali v finančnih krogih tako velikih naročil?

Imeli so za svoje pričakovanje dva varoka. Prvi, ker so mislili, da se industrija ne odvli in da se bližajo gospodarski krizi; drugi, ker so mislili, da ne bodo ročali jekla v veliki množini razstavke. Drugo domnevanje se je spopolnilo, kajti nedovršena naročila se niso pričela množiti, ker so prihajala velika naročila, ampak ker jeklarne ne morejo proizvelati že naročenega jekla v veliki množini.

Vrednost jeklarskih delne pada. V ravno isti izdaji pripoveduje Chicago Daily Journal, da je padla vrednost delne jeklarskih podjetij zopet za tri pike. Tudi padanje vrednosti delne govori jasno, da so jeklarski gospodarji v produkciji v kašji. Če ne proizvedejo jekla, ni pričakovati višjih dividend. Pride pa tudi lahko še do hujšega. Če ostanejo jeklarski podjetniki trmoglavji in hočejo na vsako ceno še nadalje vdržati obrat a stavkokasi, ki več stane kot pa nosi, se taka podjetja pogasi bližajo polom. Polom jeklarske magnate ni ročati, kajti o pravem položaju govori li jantna poročila v veleposredniškem časopisju, o katerih mislimo, da jih jeklarski delavci ne ščajo.

Sprejeto ječko vnaša saka.

Canton, O. — Jeklarni United Alloy so vrnili sopet več vo jekla, iz katerega so imeli izdelovati vmeti. Vsa smanjena govora, da bodo koncem tedna zaprli vse jeklarne. V nekaterih odprtih pešeh v podjetju United Alloy so se ugasnili ogenj. Delo v valjarji je tudi popolnoma ustavljeno. Ustavljeno bo tudi delo pri pešeh na kok in v drugih tovarnah, ker primanjkuje premog.

Stavkokasi zdaj koluejo, da se dela tema. Misli so, da bodo delali, ali če ne bo dela radi pomankanja premoga, da jih ne posade na cesto. Zda so se lahko prepričali, da so ljubljenei podjetnikov le toliko časa, dokler pomagajo razbijati stavko. Nekateri se še brisko kesajo, da so šli v jeklarno, kajti padle so jim lusnine ras oči, da so s stavkokastvom škodili ne le svojim tovaršem, ampak tudi sebi.

Stavkarji so solidarni.

Johnstown, Pa. — Tukajšnji stavkarji se drže trdno in niti v sanjah jim ne pride na misel, da se vrnejo na delo, dokler jeklarski podjetniki ne priznajo zahtev, radi katerih so zastavali. Številni stavkarjev narašča, kajti pri Gautierjevem departamentu je pustilo delo petdeset mož, večje število mož se pa ni vrnilo na delo prihodnji dan v Franklinov departament.

V Gautierju je bil zopet en stavkokas ubit pri delu, kar dokazuje, kako varno je stavkokasko delo.

ZAKAJ GREDO CENE NAVZGOR?

Chicago, Ill. — V zadnjih par dneh so dovolili trgovci, da je zmaznilo dve sto tisoč funtov krompirja in jabolk, kajti če bi krompir in jabolka prišla na trg, bi morala pasti sedanja cena. Tako se ustvarja na umeten način visoke cene, nekateri ljudje pa še vedno iščejo profitarje in naivno vprašujejo, zakaj gredo cene kviško.

Slovenci v Chicaga in okolici! V nedeljo vsi na shod v Hoerberjevi dvorani! Dva govornika iz stare domovine!

POTOP.

Zgodovinski
roman

Opisil H. Stanković. Poslednji Podvrat.

Glavni likovi

"Nu, že vem, odkod izvira tvoj obup... To je posledica ljubezni, nič drugega! Ko postaneš starejši, se boš smejal takim mukam... Včeraj sem zapazil, da sta si prišla z ono deklico čimdalje bolj navklirili."

"Kaj je meni mar za njo? Kar je bilo, je propalo."

"Sinoči, se mi zdi, ji je postalo slabo."

"Da."

"Svetoval sem ti in ti se enkrat svetujem," reče po kratkem pomisleku hetman, "vzeml jo slioma, ako ne bo bita prostovoljno tvoja. Ukazem koj, naj vaju poroči. Utegne sicer biti nekoliko joka in krika. Toda to ni ne de; ko se izjoka, se pomiri. Po poroki jo vzameš v svoje stanovanje in ako bo naslednji dan še jokala, takrat se le smeš obupovati..."

"Ne prosim vas, svetli knez, da bi me poročili z njo, marveč prosim vas za kak vojaški ukaz," odvrne rezko Kmitie.

"Torej se neš oženiti?"

"Nočem. Jaz ne maram za njo in ona ne mara zame. Ko bi se mi tudi sreč razletelo na kose, ne prosim je ničesar. Hočem pa biti, kolikor le more, najdalje proč od nje ter pozabiti na vse. Tukaj nimam ničesar delati in ta bresposelnost je hujša od vake boleznij. Tu v Kejdanih ne pri sedim ničesar, torej prosim, pustite me na pot. Če se to ne zgodi, pa sbešim, nabere tovaršev ter se pojdem bit..."

"S kom?" vpraša knez.

"S kom? Pojdem pod Vilno, kjer bom bil, ko gar dosejem, kakor sem ob svojem času Hovankega. Dovolite, svetli knez, da gredo z menoj moji vojaki, pa se takoj začne vojna."

"Tvoje vojake potrebujem tukaj, da pomirim domače sovražnike."

"To uprav je tudi bolest in muka, strašiti v Kejdanih ter preganjati nekega Volodjevskega, katerega bi človek raje smatral tovarišem."

"Ne pustim te, da bi šel pod Vilno, pa tudi tvojega polka ti ne dam, ker ga sam potrebujem. Ako pa greš svojovoljno proč od mene, ter si nabereš postopacev, lahko bideš, kogar doseješ, toda vedi, da v tem hipu nisi več moj služabnik."

"Nu, za to bom služil domovini!"

"Ako služiš meni, služiš domovini. Pravil sem ti že to. Spomni se pa tudi, kaj si mi prisegel. Naposled, ako postaneš prostovoljec, stopiš iz moje oblasti in pokroviteljstva... A tam te čakajo obsojenci in kani. Radi lastne varnosti ne smeš uhititi tega."

"Kaj znašjo sedaj zame te obsojenci?"

"Za Kovnam res ničesar... Toda tukaj, kjer je še vse mirno, niso se sedaj izgubile svoje moči. Rečnica, ti se jim lahko umakneš, toda obsojenci ostanejo v veljači do najpomembnejših časov. Kogar ne skratk namenili v sapor, tega ne pozabijo niti v desetih letih, in ljudsko plemstvo že skrbi, da ta ne pozabijo."

"Da vam povem resnico, za napočil čas za pokoro, pa se ji udam brez ugovora. Poprej sem bil pripravljen, bojevati se s vso ljudovlado, toda sedaj čutim, da se mi je narediti za moji dnji nekaj red... Bežim se sedaj, da ne bi zagazil dalje nego bi hotel, in radi tega prenašam dnevno muko."

"Ali si res tak dvomljiv? Toda to ne spada sem. Nekele sem ti že, da te potrebujem, ker imam za te valno naročilo, za katero se mi Ganehof ponuja vsaki dan. Že sem hotel vstreti njegovi želji... Toda ni se zgodilo, ker potrebujem za to boljšega človeka, a to ne tujec, marveč Poljaka, ki bo za me šla priča, da me še niso vaj zapustili... Ker pa nisi bedast človek ter raje imaš, da se ti drugi uklanjajo, nego bi se ti uklanjal drugim, torej dam tebi to naročilo."

"Kaj nameravate, svetli knez?"

"Treba bo odrediti na daljše potovanje..."

"Pripravljen sem; že danes pojdem!"

"Toda na svoje troške, kajti moja blagajna je prazna... Nekatera posestva je zasedel sovražnik, druga pustijo domačini in vsi so mi sedaj nadležni. Vse vojake, katere imam, moram sam vzdrževati, a gospod zakladnik, katerega imam pod ključem, mi tudi ne privošči groša, ker ga niti sam nima. Splošni dohodki se potrošijo, da se niti ne ve kam... A koliko jih je tudi? Od Švedov pa tudi ni mogoče dobiti ničesar, ker se jim kar roke tresejo pri pogledu na jeden vinar."

"Ne delajte si nepotrebnih skrbi. Jaz pojdem na svoje stroške."

"Toda tam se je treba pokazati, tam ne smeš biti skop."

"Saj tudi ne bom."

Hetmanovo obličje se je zjasnilo, kajti gotovine res ni imel, dasi je še pred nedavnim časom oplenil Vilno. Vrh tega pa je bil tudi zelo skop. Rečnica, da njegova posestva, ki so se raztezala od Inflant pa do Kijeva, od Smolenska do Mazoviča, niso donosala radi vojne nikakih dohodkov, toda stroški za vojake so naraščali vsak dan.

"To mi je všeč!" odvrne knez. "Ganehof bi zahteval od mene na vsak način denarja; ti pa si povsem drugačen človek. Čuj torej moje naročilo."

"Čujem."

"Najprej pojdeš na Podlesje. Rečnica, to potovanje bo nevarno, ker delujejo proti meni tam zavezniki. Kako se jim izvije, pa je tvoja skrb. Oni Jakob Kmitie bi ti mogoče prizanesel, čuvaj pa se Horotkeviča, Žeromskega, zlasti pa Volodjevskega in njegove lavdanske družbe."

"Bil sem že v njihovih rokah, a nič se mi ni zgodilo."

"To je dobro. Na to zajdeš v Zabludov, kjer biva Harasimovič. Natačiš mu, naj mi pošlje kakor možno mnogo denarja, bodisi dohodke svojih posestev, kakor tudi davke, toda ne semkaj."

marveč v Tilžo, kjer imam še zbrano ostalo svoje bogastvo. Ako more dati v zastavo zemljo, ali premakljivo blago, naj jo le da in naj vzame vse, kar se bo dalo dobiti od židov. Sicer pa naj tudi pomisli na to, kako ugonobi zaveznike. Vrh tega dam mu še pismo naročilo. Ti mu oddaš pismo ter greš dalje v Tikotin k knezu Bogoslavju."

Tu umolkne hetman ter jame glasno dihati, ker ga je govorjenje zelo utrudilo. Kmitie ga je kupneče gledal, ker mu je prišlo na pot. Sinitil je, da bo to potovanje nekak balzam njegovim duševnim ranam.

"Ne razumem," nadaljuje hetman, "čemu se sedi knez Bogoslav na Podlesju? ... Toda pazi na vse, kar ti povem, kajti dasi mu daš moje pismo, treba je vendar še z živo besedo podpreti in pojasniti vse, česar se ne da napisati. Včerajšne novice niso nikakor bile tako prijetne, kakor sem si mislil iz početka. Švedje so res že zajeli Veliko Poljako, Mazoviče, Varšavo itd. ter zajamejo končno tudi Krakov. Rečnica, da ga brani Čarnecki, toda sam Bog vé, kaj se vse še lahko pripetijo. Švedje so res mojstri v obleganju trdnjav, a vrha tega ni imel še Krakov dovolj časa, da bi se utrdil. V vsakem slučaju pa se on vzdriči dva ali tri mesece... Časih pa se dogode tudi takni čudeži, kakor pod Zbarašem, katerih se še v spominjamo. Ako se Krakov nekaj časa drži, pa se lahko obrne še vse narobe. Vedi pa že, naprej, da niso naklonjeni na Dunaju naraščajoči švedski moči, in lahko se pripeti, da pomagajo Kazimiru... Tudi Tatarji, kakor ti je znano, so pripravljeni in mu pomagajo; oni udarijo skupno na Kozake in Moskale in takrat pridejo vojaki iz Ukrajine kralju na pomoč... Dasi še obupuje nemara kralj danes, se vendar lahko obrne že jutri sreča na njegovo stran."

Hetman je moral znovič ponehati in se od dahniti, med tem pa so izpreletavali Kmitie čudni občutki, katerih še ni znal dobro razbrati. Eva, Radzivilov privrženec je čutil nekako veselje pri misli, da se sreča lahko izneveri Švedom.

"Subanec mi je pravil," nadaljuje knez, "kako je bilo pod Vidavo in Žarnovo... Kar pri prvem spopadu so naše straže — hotel sam reči poljake — zdrobile Švede v prah... Tam niso več slaboglasni črnovojniki... Tudi Švedje so izgubili dokaj poguma."

"Toda naposled so vendar zmagali!"

"Da, zmagali so, ker so se polki spundali proti kralju ter je plemstvo proglasilo, da bo sicer stalo v orožju, toda biti se pa neče... Vsekako pa se je pokazalo, da Švedje na bojnem polju niso nič boljši od pravilne poljske vojske. Ako se nam ne mehne zmaga kralju, lahko se vse sredstva, pa samo kralj dobi potrebna denarna sredstva, pa se mu vojaki več ne hodo puntali. Dasi nima Potocki mnogo vojakov, so vendar val dobro izurjeni in strupeni kakor ose. Tatarji pridejo z njimi, mejni grof pa, kakor znano, se tudi ne odlikuje posebno..."

"Kako to?"

"Jaz in Bogoslav sva računala, da stopi skupno s Švedji z nami v zvezo, kajti midva, v oboje se nama je držati glede ljudovlade... Toda on je zelo previden ter misli le na lastni dobiček... On očitno čaka, kaj se zgodi; med tem pa je sklenil zvezo, toda s pruskimi mesti, ki stojijo na strani Jana Kazimira. Po mojih mislih ti v tem nekako izdajstvo, kajti sicer se mejni grof ne bi razdvojil s švedsko srečo. Toda predno se to pojasni, dvigne se liga proti Švedom, in če ji posreči v Mali Poljski, dvigne se takoj tudi Velika Poljska in za njo Mazurje. Prusaki pojdejo z njimi in Bog sam vé, kaj se more vse pripetiti..."

Tu knez strepeta, kakor bi ga bilo strah lastnih misli.

"Kaj se more pripetiti?" vpraša Kmitie.

"Da Švedje na uidejo živi iz ljudovlade," odvrne mračno knez.

Kmitie nagubanč čelo ter molči.

"Takrat," nadaljuje hetman z nizkim glasom, "bi padla naša usoda tako nizko, kakor je bila poprej visoko..."

Andrej vstane s sedeža; oči se mu zaiskre in lice mu zalije rdečica.

"Ne razumem vas, svetli knez!" zakliče. "Se pred nedavnim ste mi pravili, da je ljudovlada uničena in da jo morete rešiti samo vi v družbi s Švedji... Kaj naj torej verjamem? Ali to, kar sem siljal takrat, ali to, kar čujem sedaj? Ako je pa tako, kar pravite, svetli knez, danes, čemu smo potem zavezniki Švedov mesto da bi jih bili? Celo kotoči se nam bodo smejale."

"Preveč predrzen si!" zakriči knez in pogleda nedolga mladega viteza.

Toda poslednji, prevzet od domiljilje, nadaljuje:

"Naj sem tudi, kakoršen sem, toda svetli knez, prosim vas, da mi odgovorite na moje vprašanje."

"Ako se vse tako zgodi, kakor napovedujem, takrat jameno biti Švede," reče s poudarkom Radzivil.

"Ah, bedak sem!" zakliče Kmitie ter si otare z dlanzo čelo.

"Tega ne rečem," odvrne knez, "pač pa trdim, da si nekoliko preveč predrzen. Vedi torej, da te pošljem radi tega, da boš pazil, na katero stran se zavrti kolo sreče. Jaz želim blagor domovini, in to, kar sem govoril, je samo dohodek, ki pa se ne utegne uresničiti, vsaj do piete ne tako, kakor si misli človek. Potrebno je torej, da smo previdni. Kdor neče utoniti, mora se naučiti plavati, in kdor hodi po gozdu ter ne zna potit, ta se mora večkrat vstaviti ter proučarjati, na katero stran ima kreniti. Ali razumeš?"

"Jasno je vse kakor beli dan."

"Mi se smemo in moramo vrniti, ako je od tega odvisen blagor domovine. Toda vsega ni mogoče prevedeti. A to temveč, ako bo knez Bogoslav še dalje sedel na Podlesju. Očitno je, da je povsem prišel ob zavezo. Sedel tam, se je naposled moral odločiti še za enega ali za drugega; za Švede ali za Jana Kazimira. Poslednje bilo bi najslabše."

MNOŽICA STOJI PRI NAŠI TRGOVINI NASPROTI GLAVNEGA POSTNEGA URADA.

Večkrat ste že lahko opazili velike množice ljudi na Smithfield ulici, tam ravno nasprotno od glavnega poštnega urada. Na preiskavo kaj je tam, da se vedno zbira ta množica ljudi, ste gotovo našli, da ljudje žele videti eno največjih izložb zlatnine, diamantov, ur, in drugih stvari, ki se sploh dajo dobiti v mestu Pittsburghu, Pa. Poslušavši jih ste gotovo med drugim slišali tudi začudene opazke o nizkih cenah tega velevalnega blaga. Trgovina, kjer je ta izložba kot omenjeno, je dobro poznana kot ena najstarejših in najpomembnejših trgovin tega mesta, in se nahaja vedno tem prostoru že skoro trideset let. Razumljivo je, da se tu vstavljajo razni dokladi iz ranih drugih naselij, kateri so bili izvrstno točno in pošteno postreženi kot naši odemalci in se vselej ako česa potrebujejo vrnejo k nam, še posebno za Božične praznike je ta prodajalna poznana kot najboljša za nakup daril v zlatnini. Vsa potrebna se nudi našim odjemalcem brez izjeme kupijo večjo ali manjšo množico blaga, mi pomagamo vsem enako pri izbiranju tega in vedno točno strežemo vsem enako brez izjeme. Vse naše blago je garancirano in pri vsaki prodaji damo pisano jamstvo. Tukaj je prava tverka in trgovina zlatnine, ne pa kakšna mala kramarija, ki se vedno seli iz enega v drugi prostor, da jih potem težko najdemo, ako niste zadovoljni s kupljenim blagom, ali pa ki odpre svoj prostor le da za Božič na hitro prodajo nekaj. To je tverka, ki vam nudi vse najboljše ugodnosti in vedno po zmernih cenah. Vse naše cene so vidno na tabele s pravimi številkami. Da Jee De Roy in Sons imajo samo eno ceno vsakozki. (Adv.)

NAPREDEK.

"Prosveta" piše za blagostanje ljudstva. Ako se strinjaš s njimi, mi idejami, podpiraj trgovce, ki oglašajo v Prosveti. — V zalogi imam vse za vsakdanje potrebe po zmarni ceni.

Kašelj

je neprijetna prikažen in povzroča mnogokrat mnogo bolečin, trpljenja in skrbi. Nekaj tacoga je, kar se ne morete iznebiti tako hitro kakor bi radi, razen ako storite to, kar je storilo mnogo drugih. Vzemite

Severa's Balsam for Lungs

(Severa's Balsam za pljuča) v zdravilno kašlja, prehlada, hripavosti, v slučaju otečenega dihanja, ranjenim vratu in enakomernem poškodovanju. Poskusi ste lahko danes. Dobita ga v Vaši lekarni. Dobro za otroke in odrasle. Cena 25c in 50c, ali 80c in 90c danka.

ANTON KORNIC,

Harrisburg, Pa.

NAPREDEK.

"Prosveta" piše za blagostanje ljudstva. Ako se strinjaš s njimi, mi idejami, podpiraj trgovce, ki oglašajo v Prosveti. — V zalogi imam vse za vsakdanje potrebe po zmarni ceni.

ANTON KORNIC,

Harrisburg, Pa.

"Pazite na menjajoče cene."

Sedaj je mogoče pošiljati denar v staro domovino in sicer na Slovensko v kronah, v kraje zasledene po Italijanih pa v lirah.

Sedanje cene so s poštnino vred:

100 Kron — \$ 1.40	500 Kron — \$ 6.50
200 Kron — 2.80	1000 Kron — 13.00
300 Kron — 4.20	5000 Kron — 64.00
400 Kron — 5.60	10000 Kron — 128.00

Pošlje se tudi lahko v staro domovino, toda parniki so prenapolnjeni, tisoč ljudi čaka na prostor, a parnikov je za sedaj le kaj malo, zato je bolje, da vsakdo malo potpi, da se razmere zboljšajo.

Za pojasnila pišite na:

FRANK SAKSER,

82 Corliss Street, New York, N. Y.

DR. JOS. V. GRAHEK

edini slovenski zdravnik in zobozdravnik v Pennsylvaniji. Zdravi vse otroče, ženske in moške bolezni. Urnik ure so: 10 ure zjutraj do 2 ure popoldan. Bell Telephone Cedar 2389. 633 E. Ohio Street, N. PITTSBURGH, PA.

GRAMOFONSKÉ PLOŠČE

Pišite po novi ceni! Velika zaloga ur in zlatnine. Wm. Sitter Co. 5805 St. Clair Av. Cleveland, Ohio.

Dobra zlatnina po zmernih cenah.

Pridite v naše stare in dobre znane prodajalne zlatnine ako želite dobiti dobro zlatnino po nizki ceni. Mi smo v ti trgovini že 60 let in smo se vedno dali našim odjemalcem najboljše vrednosti. Mi ne prodajamo slabega blaga za visoke cene. Naša je PRAVA prodajalna zlatnine.

Vi dobite pri nas pisano jamstvo za vsako blago, ki ga kupite od nas. Naše blago je vreden enako kot ga opredeljuje. Vse blago je garancirano od dobrih znanih veliki trgovine.

Ure	do \$ 250.00
Vročila	do 50.00
Prstani	do 5.00
Krakovne igle	do 50.00
Diamanti	do 1000.00

Samo ena cena.

Louis De Roy & Bros.

544 SMITHFIELD ST., PITTSBURGH, PA.

Naša 66 letnica.

Blizu 6th Ave.

TISOČE DOLARJEV VREDNOSTI vojaške in mornarske obleke

ter bivših državnih kontraktorskih preostankov blaga.

Pridite in ogledajte naše blago. Nekaj predmetov sledi:

U. S. Army volnena spodnja obleka	6.00	Spodnja obleka v enem kosu (WOO) izdelek za zimo	2.35
U. S. Army volnena flanelasta srajca	2.50	Močna volnena nogavice, posebna vrednost	.45
U. S. D. spodnje blazne bombaz	1.00	Tri pare teh nogavic za	1.25
U. S. Army gumijevi čevlji visoki do stegna	4.50	Rozlične barve nogavice tri pare za	.50
U. S. D. volnena spodnja obleka	1.50	Močna volnena spodnja obleka v enem kosu	3.35
Državni ligoseni dvojni (doplet) plahtje	7.50	Vojaske volnene poharane suknje	9.75
Vojaki Munson Last čevlji, ligoseni	4.75	Izvrstne kožuhovine telovniki	6.50
O. D. površni sviterji	2.35	O. D. iz čiste porhatovine (Jerseys) srajce	3.85
O. D. površni za del s pamum	5.35	Kožuhove suknje, Moleskine blago, 36 pulcev dolgi s pamum, vredni do \$25.00, čisto novi, po	15.00
Vojaki Slicker površniki za del	7.50	Vojaske čevlji različne vrste, dobri po	2.75
Vojaske triptehi, močni Slicker površniki za del	8.25	Ustajte suknje, vredne do \$25.00, se dobe po 17.75	
Volnena pomčano blago spodnja obleka dva kosa	1.35		

Vse kar želite volene spodnje obleke, nogavice, kožuhovine, fuftrane suknje in telovniki, plahtje, suknje za del, kakli srajce, sviterji, čevlji, itd. Vojaske tenje platno, Mackinawa, golenier itd. itd.

Naše cene vam pomagajo znižati draginjo. Pazite na veliki napis pri našem tri nadstropnem posloppu.

Federal Stores Co., Pittsburgh Store,

208-210 SIXTH STREET,

PITTSBURGH, PA.

Polna naročila se točno sprejemajo in cenik pošljemo vsakemu na zahtevo. Odprto v sobotah do 9 zvečer.

Zakaj delavstvo štrajka.

"The New Republic" piše o nekem jeklarskem delavcu, ki je na štrajku, sledeče:

"Dotični delavec je po rodu Amerikan, mehanik po poklicu in ima dobro plažo. Na štrajku je zato, ker hoče imeti krajši delavnik. Doslej je delal sedem let deset ur podnevu in štirinajst ur ponoči; vsaka dva tedna, kadar je menjal dnevni delavnik z nočnim, je delal 24 ur neprestano. Mož ima ženo in tri otroke. Pred par meseci mu je umrl najstarejši otrok, sedemletna hčerka. On pravi, da je ni poznal. Kadar je se zgledal, je se spala, in ko je prišel sveder z dela, je bila že v postelji; kadar je pa delal ponoči, je on spal podnevu in tako ni nikdar videl otroka, ki je zrasel in umrl v njegovi odsotnosti. In kaj pravi dotični delavec zdaj: "Ostala sta mi še dva otroka in ta dva moram poznati — zato sem na štrajku."

Neki delavski list s severozapada opisuje veliko nevarnost dela v rudnikih. To potrjuje statistika vladnega rudarskega biroja, ki se glasi, da je v minulem letu 1918 smrtno ponesrečilo 2579 delavcev v ameriških premogovnikih. Ako se vzame, da premogari dela povprečno manj kot dvesto dni v letu, tedaj je bilo lani po vsrhueno vsak dan dvanajst smrtnih slučajev v premogovnikih. Vrhutega se pripeti vsako leto veliko večje število manjših in večjih telesnih poškodb med rudarji. Omenjeni list nadaljuje:

"Rudar se privadi nevarnosti in ne misli nanjo. Dnevno gre na delo pod zemljo in se na mjestu ne pridi, da li ne vrne živ ali zdrav na površje. Kaj pa rudarjeva žena? Žena, ki staneje v zakajeni naselbini blizu rova, kjer premogov prah zaduši vsako zelenjad? Žena, ki s teškim očesom pogleda moža vsako jutro ali vsak večer, ko odhaja na delo, nevedoča, da li ga še vidi živoga? Žena, ki je srečna, ko se rudar vrne živ in zdrav, da mu more zopet postreči s skromno večerjo — in žena, ki obenti vse breme katastrofe, kadar poži glas, da je toliko in toliko rudarjev ostalo pod zemljo za vedno? Tragedija, ki se je izvršila pred desetimi leti v Cherryju, Ill., ni še pozabljena med ameriški delavci. Mnogiženak so se tišale okrog ustja jame in čakale... Žena rudarja — kakor žena vojaka, ki je v vojni — živi in čaka v večnem strahu."

In danes, ko premogari štrajkajo, da si zagotove boljše plačo in manj ur pri delu, ki jih postavljajo v dnevno smrtno nevarnost, kaj jim pravijo sovražniki delavstva? Ali jih ne pečujejo in kličejo na nje ogenj in število, ker so se upali zastaviti za svoje pravice?

Inozemstvo.

Nemške čete v baltičkih dešelah se se zopet uprle.

Riga, Letvija. — Nemške čete, ki so se vsoile na peterih vlakih iz Kuronske nazaj v domovino, so se ustavile v Tiltsu, vzhodna Prusija, in nočejo iti dalje. Čete na štirih vlakih so se obrnile in odpeljale v Memel, ki je na meji Kuronske. Nemški poveljniki v Koenigsbergu izjavljajo, da so se čete ustavile na njihovo povelje. Kaj nameravajo Nemci, ni znano.

Avstrija v Mariboru; dr. Renner v Parizu.

Pariz. — V četrtek je došel v Pariz dr. Renner, predsednik avstrijske vlade. Z njim vrad je prišlo pet članov njegovega kabineta. Avstrijci bodo v ponedeljek zaslišan pred vrhovnim svetom glede na bankrotni položaj Avstrije in nameravajo prositi zaveznike za pomoč.

Ameriški embargo na premog za ladje je ušel Japonscu.

Tokijo. — Japonski mornarški krogi so zagnali velik protest proti embargu na premog za inozemske ladje v ameriških lukah radi premogarske stavke v Združenih državah. Japonski listi priporočajo, da naj japonska vlada ravno tako zabrani premog ameriškim ladjam v japonskih pristaniščih.

Ameriški suhači bi radi posušili Kubo.

New York, N. Y. — Ameriške Prohibicijske organizacije, posebno pa društvo "The Interchurch

World Movement of North America", so pričele kampanjo za uvedbo prohibicije na Kubo. Vodičji gibanja pravijo, da bo Kuba drugi Monte Karlo za zapadni svet, ako se ne odpravi tam mokrata.

Objavljeni kaiserjevi dokumenti so razburili Nizozemce.

Haag, Holandija. — Tajni uradni dokumenti kaiserjeve vlade iz prvih dni svetovne vojne, katere je uredil in objavil socialist Karl Kautski v imenu sedanje nemške vlade, so napravili vznemirjajoč učinek na politične kroge v Holandiji. Poslanec Sannes je zadnje sredo zahteval v parlamentu, da naj vlada čim prej izroči Viljema Hohenzollerna zaveznikom ali ga naj iztira s holandskega ozemlja. Sannes je dejal: "Ako nisme prej verjeli, da je kaiser za krivil vojno in da je sploh nevaren karakter, nas morajo zdaj prepričati objavljeni dokumenti." To je prvo gibanje v nizozemskem parlamentu proti bivšemu nemškemu cesarju.

NOVICE IZ JUGOSLAVIJE.

XI. STRANKIN ZBOR JUGOSLOV. SOC. DEMOKRATIGNE STRANKE.

Naša mejna vprašanja. (Sodr. Golouh.)

Jugoslov. soc.-dem. stranka protestira proti nasilni aneksiji slovenskih in hrvaških delov Primorja po italijanskih četah ter sploh proti vsakršni osovjevalni imperijalistični politiki katerekoli države. Narodi v epornih ozemljih imajo sami odločevati o svoji državni pripadnosti. Jugoslovanska soc.-dem. stranka stoji zato, kakor je že bratska italijanska stranka proglasila na svojem kongresu v Bologni odločno na stališču samoodločevanja narodov s polnim jamstvom svobodnega glasovanja. Le na temelju tega načela bo mogoče rešiti povojno vsa sporna mejna vprašanja.

Protestiramo proti vsem imperijalističnim sklepom pariskega mirovnega posveta, ki jemlje tuji in njegove semlje; poudarjamo pa istočasno, da pričakujemo le od zmage socialističnega proletarijata pravične rešitve narodnih vprašanj. Odklanjamo vsak politikus, naj prihaja že od koderkoli, da bi se reševali sporni mejni problemi z orožjem, z novim preli-vanjem krvi.

Protestiramo proti vojnemu znanju tako na tej kakor na oni strani meje ter avarimo obenem jugoslovanske meščanske stranke pred izrabljanjem mešjih vprašanj v svoje razredne svrhe. Nove nacionalistične gonje ne bo trpel jugoslovanski proletarijat. Zupamo v zmago samoodločevalne pravice narodov, koje nositelj je edino mednarodni proletarijat.

Zato pozdravljamo italijansko socialistično delavstvo, s katerim se čutimo povsem solidarne v njegovem boju za vse ljudske pravice, ter predlagamo naj se vrši čimprej skupni sestanek zastopnikov italijanskih in jugoslovanskih socialistov v svrhu medsebojnega dogovora o omenjeni akciji.

Izobraževalno delo in njega pomen za proletarijat. (Sodr. Lemež.)

Socialistično vzgojno in izobraževalno delo pomeni neprecenljivo bojno sredstvo proletarijata v boju proti kapitalistični družbi, pomeni pa tudi prepotrebno predprilavo proletarijata, ki ga usposobi, da ob času prevzame v svoje roke vso upravo.

Ker vidi strankin zbor v današnjem šolstvu, ki je v rokah kapitalistične razredne države in pri nas še poleg tega v rokah reakci-jonarnega klerikalizma, mogočno trdnjavo kapitalizma, proglasa, da mora i tu seči proletarijat po samopomoči. Proletarijat mora izrgati šolstvo iz rok kapitalističnega razreda in iz rok klerikalizma na ta način, da se predvsem bori za avobodno, od vsake cerkvene organizacije ločeno šolo, da zaneša propagando socializma tudi med učiteljsko in dijašvo ter tako privede intelektualce v ravnostno organizacijo proletarijata.

(Dalje.)

RAD BI IZVEDEL

za mojega brata Frank Moneta; zadnje pismo od njega sem dobil pred enim letom iz Butte, Mont., od tedaj pa ne vem nič več kje se nahaja. Od starišev iz doma sem prejel tri pisma in me vprašujejo, kje je Frank, ker nič ne piše domov. Uljudno prosim vse cenjene rojake če kdo ve za njegovo naslov, da ga sporoči ali najnjemu pove o tem. Ako bode pa sam čital ta oglas naj se mi nemudova prijavi naj moj naslov, svojemu bratu:

Martin Moneta, P. O. Box 138, Zeigler, Ill.

POTREBUJEMO DEKLETA IN ZENE

za prebirati fiziol. Lepo čisto delo. Plača \$15.00 ali \$18.00 na teden za začetek.

Vsemile Clearing karo na Archer Ave., Limits do Austin Ave., ali čez in Austin karo do konic. THE KIMBALL MARTINDALE CO., 6558 So. Ogden Ave., Chicago, Ill.

POTREBUJEMO

Ženo ali dekle

za sprejeti v kuhinjo tri otroke, 3 ou 10 let stare. Dama stasovaje in brano dobra plača. Vasko drugo nedeljo pristo popoldan. Za to službo pišite na:

V. B. VICTOR,

337 So. Euclid Ave. Oak Park, Ill.

POTREBUJEMO

dekleta za lahko delo v tovarni. Dobra delavna stanja. Stalno delo in prilika za napredek. Oglasite se:

AMERICAN ELECTRIC CO., 6401 So. State St., Chicago.

POTREBUJEMO

dekleta in ženske neiscuene — plačani \$15 na prihodek. Iscenim plačamo \$14 ob prijetju. Dvakrat odmor vsak dan, v soboto pol dneva.

KING'S HOTEL LAUNDRY CO., 2315 W. Madison St., Chicago, Ill.

POTREBUJEMO DEKLETA

za delo v tovarni. Nobena trdnost se ne zahteva. \$14.00 na teden za prihodek, prilika za napredek. Oglasite se pri:

O. H. BARRETT & CO., 538 S. Clark St., Chicago.

DELAVCE

POTREBUJEMO.

Plačamo po 70c na uro.

Oglasite se pri

GERHARDT F. MEYNE,

Wrightwood Homelife Ave., Chicago, Ill.

POTREBUJEMO DELAVCE

za razkladanja lesa.

Stalno delo.

Dobra plača.

Oglasite se pri:

2315 N. Elston Ave., Chicago, Ill.

DEKLETA IN ZENE

za lahko delo. Izbirni izmen. Dobra plača. Pri:

LEONARD SEED CO., 236 W. Kinzie St., Chicago, Ill.

SPREJEMAMO MOŠKE ZA VARNOST BRITJA.

Boštva neodvisni v par tednih. Delo se lahko dobi. Dobra plača. Pridite osebno ali nam pišite za katalog.

MOLIER BARBER COLLEGE, 105 So. Wabash St., Chicago.

POTREBUJEMO

ženske sobarice.

Oglasite se pri hišniku v uradu CONGRESS HOTEL.

Congress St. and Michigan Ave. CHICAGO.

Sedaj lahko naročite list "Prosveto" svojem v stari domovini: to \$7.00, za pol leta pa \$3.50.

POTREBUJEMO DVA

SLOVAKA zmožna angleškega jezika za prodajanja in pobiranja med prijatelji za življenjsko zavarovanje. Prilika za napredek. Oglasite se naj pri: 318 Westinghouse Bldg. Pittsburgh, Pa.

IZJAVA.

Podpisani izjavljam, da vse kar sem govoril o gospej Margareti Čebak iz South Range, Mich., je sama neresnica in sem govoril izmišljenost. L. R. Frank Lampe, South Range, Mich.

OPOMIN.

S tem opominim vse moje prijatelje, kateri mi kaj dolgujejo, posebno one iz East Helena, Montana, da poravnajo svoj dolg do 20 decembra, 1919, ako pa tega ne store, bom prisiljen, naznaniti javnosti njih imena. In če se to ne bo zadoستovalo se bom poslužil sodnijskim potom proti njim. Torej prosim, da izvrši vsak svojo dolžnost do določenega časa. Louis Turk, R. R. 3, Sparland, Ill.

POJASNILO.

Sprejememo vsakovrstne močne bakse za v stari kraj do 1000 funtov težine, prevoz stane le 14c od funta. Vsebina sme biti obleka, obuvila in jed, ki se ne pokvari. Kdorkali pošlata svojim, naj pošlje takoj na

STRUKEK & HORAK

European Trading & Export Co., 85 N. 1st Ave., Corner 16th St.

New York City.

Telephone: Chelsea 3966

Telegrami: Slavia.

Za božične praznike.

Naša navada je že, da pošljajo ameriški rojaki svojemu v stari kraj denarna darila za vsake praznike. Ta darila so bila vedno prejeta s največjim veseljem, a čaka se že v toliki večji meri, kar se počne toliko bolj.

Vse pošiljatelj potem svoje darilo je popolnoma varno pred tatovi in bo dospelo na svojo mesto v najkrajšem pri sedanjih razmerah možni časi.

100 kron za	\$ 1.45
200 kron za	2.85
300 kron za	7.00
1,000 kron za	13.90
3,000 kron za	66.00
10,000 kron za	132.00
25,000 kron za	325.00

50 lb za	\$ 5.00
100 lb za	9.75
200 lb za	48.00
1,000 lb za	95.00

FOTOVANJE V STARI KRAJ.

Širaj v svojih pristaniščih je kupa. Proti se Evropo se oblikuje in prihaja nazaj v stari kraj. 3. 11. novembra se ima pri-letni ročen tedenski promet na Francoski liniji. Kdor želi biti na Božji doma, naj takoj piše ali po pošti na spodaj navedeni naslov.

POTNI LISTI. — Onim, ki nočejo sami izstati tega posla, predstavlja potne liste v kratkem časi.

LEO ZAKRAJŠEK, 70-9th Ave. NEW YORK.

Razne Pijače

lahko napravite doma iz naših sestavin, pijače katere zelo ljubite. Močno do sto gradov vse to vse stane zelo malo le 60 centov na galon. Jemimo in potljemo po niski ceni. Pošljite nam svojo \$1.00 na: Joseph Oriowsky, P. O. Box 265, Conemaugh, Pa.

V ODGOVOR PROHIBICIJI

KUHAJ SAM DONA! Iz nakega izvirnega Malta in hmelja napravite lahko vsak sam dobro pivo, katere vas osvablja in okrepi ko v stari kuhinji. 16 galon pijače za \$1.50. Pišite še danes, dokler še lahko pošljemo po pošti vse potrebne navodila. Kakovost je jamčena in pri vsaki naročili damo popust. Frank Ogier, 6401 Superior Ave., Cleveland, Ohio. Za Collinwood County mora, 15317 Waterloo Rd., Collinwood, Ohio.

Slovenska Narodna

Ustanovljena 8. aprila 1904.

Podporna Jednota.

Inkorp. 17. junija 1907 v državi Illinois.

GLAVNI STAN: 2857-39 30. LAWDALE AVE., CHICAGO, ILLINOIS.

GLAVNI ODBOR ZA DOBO 1919-1922.

Izvrševalni odbor.

UPRAVNI ODSEK.

PREDSEDNIK: Vincent Colnar, 2857-39 So. Lawdale Ave., Chicago, Ill.
PODPREDSEDNIK: Anton Hrat, Box 140, Conemaugh, Pa.
TAJNIK: JOHN VERDEBAR, 2708 So. Lawdale Ave., Chicago, Ill.
TAJNIK BOLNIŠKEGA ODELEKA: Paul Burger, 2857-39 So. Lawdale Ave., Chicago, Ill.
BLAGAJNIK: Anton J. Terebina, Box 1, Cress, Ill.
UPRAVITELJ GLASILA: Filip Gordin, 2857-39 So. Lawdale Ave., Chicago, Ill.

POTRNI ODSEK.

Jelo Ambrožič, predsednik, Box 281, Conemaugh, Pa.
Jelo Ambrožič, 408 Hay St., Springfield, Ill.
Martin Zelenkar, Box 276, Barbours, Ohio.
Jen. Radlich, Box 432, Smiths, Pa.
Frank Samrak, 2800 Prusser Ave., Cleveland, Ohio.

BOLNIŠKI ODSEK.

OBREDNIJE OKROŽJE: Paul Burger, predsednik, 2857-39 So. Lawdale Ave., Chicago, Ill.
VZHOODNO OKROŽJE: Rudolf Pleterski, Box 436, Bridgeville, Pa.
Anton Radlich, Box 73, Wink Haven, Pa.
ZAPADNO OKROŽJE: Anton Hrat, Box 104, Cress, Kans., ex Jugoslavci.
Leo Koker, Box 346, Gilbert, Minn., ex Jugoslavci.

Nadzorni odbor.

Matt Petrovič, predsednik, 15317 Waterloo Rd., Collinwood, Ohio.
Jelo Ambrožič, 418 Pierce St., Kvalitz, Minn.
Jen. Kalam, 1007, E. 74th St., Cleveland, Ohio.

Tiskovni odbor.

Viktor Colnar, Jelo Ambrožič in Matt Petrovič.

KDROŽITVENI ODSEK.

PREDSEDNIK: Frank Alot, 2124 So. Crawford Ave., Chicago, Ill.
Jelo Trčelj, Box 181, Lawrence, Pa.
Jelo Oves, 248 Engelwood, Detroit, Mich.
Jen. Bluk, 1191 E. 65. St., Cleveland, Ohio.
Mary Udert, 1844 So. Racine Ave., Chicago, Ill.

VROVNI ZDRAVNIKI: Dr. F. J. Kern, 8202 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio.

ODGOVORNI UREDNIK "PROSVETE": Jelo Zverjatič.

POZORI — Vse denarne pošiljave in stvari, ki se pošljejo gl. izvršiteljskemu odboru in blagajni, naj se pošljejo na naslov: Jelo Zverjatič, 2857-39 So. Lawdale Ave., Chicago, Ill.

Vse denarne blaginje pošljite naj se pošljejo Paul Burgerju, tajniku blaginjskega odbora v gl. uradu.

Vse prihodnje glade posiljevanja v gl. izvršiteljskem odboru se naj pošljejo M. Petroviču, predsedniku nadzornega odbora, čigar naslov je spodaj.

Vsi prisilni na gl. poradni odbor se naj pošljejo na naslov: Jelo Ambrožič, Box 281, Conemaugh, Pa.

Vse prihodnje prošnje in zahteve za gl. izvršiteljski odbor se naj pošljejo predsedniku blaginjskega odbora Viktoru Colnarju.

Vsi dopisi in drugi spisi, omenjeni, oglebi, naročila in spisi vse, kar je v zvezi s glavnim odborom, naj se pošljejo na naslov: "Prosveta", 2857-39 So. Lawdale Ave., Chicago, Ill.

BOŽIČ v stari domovini

ZAMOREJO PRAZNOVATI V VESELJU IN ZADOVOLJNOSTU SAMO Z VAŠO POMČJO IN DOBROSČRNOSTJO.

Skušajte razveseliti svojce v stari domovini na ta

BOŽIČ MIRU.

POŠLJITE NJIM DENAR, KAJTI Z DENARJEM SI ZAMOREJO PRESKRBTI VSE POTREBNO.

KLJUB TEMU, DA JE V STARI DOMOVINI VSE ZELO DRAGO, SO PA KRONE TAKO POCENI, DA ZAMORETE S PAR DOLARJI MNOGO POMAGATI.

SORODNIKI V STAREM KRAJU BODO ZELO VESELI, AKO JIM DOSPE AMERIŠKO DARILO PRAVOČASNO V ROKE.

PRISLO BO PA TUDI PRAVOČASNO IN POD POPOLNIM JAMSTVOM, če ga odpošlete s posredovanjem naše stare, zanesljive in v obče znane tvrdke:

EMIL KISS, banker,

133 Second Ave., NEW YORK, N. Y.

PRODAJA PAROBRODNIH LISTKOV.

MENJAVA DENARJA. Vstanovljeno 1898.

Prazniki se bližajo!

Ob 1. in 2. času navadno vsako leto veliko stane vlača veselja. Vsi sorodniki doma v starem kraju niso vili tega veselja že na 4 leta, da pa njim napravite to veselje, pošljite jim vsaj nekaj denarja, to se stori.

NAJHITREJŠE, ZANESLJIVEJŠE IN NAJČENEJŠE

s tem, da odpošljete preko nas vsaj denar, vašim dragim v stari domovini. Sicer pa tega ne odlašajte, ako želite, da to sprejmejo na božične in novoletne praznike, ker pošta je sedaj zelo obložena in stika s stari krajem se zelo otežko-čeno.

Zapomnite si, da se največ veselja za praznike napravite vrženjem v domovini ako jim pošljete denar. Ako kdo želi kaj več pojasniti o našem podjetju in poslovanju, naj se obrne do nas za pojasnila in cenila, katere drugovaljo pošljemo vsakemu brezplačno na njihovo željo. Pišite nam!

John Nemeth State Bank

1597 Second Ave., cor. 63rd St., NEW YORK CITY

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE
LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Cene oglasov po dogovoru. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnina: Zedinjena država (izven Chicago) in Kanada \$4.00 na leto, \$2.00 na pol leta in \$1.00 na tri mesece; Chicago \$6.50 na leto, \$2.75 na pol leta, \$1.40 na tri mesece, in na inostranstvo \$7.00.

Naslov na vse, kar ima stik s listom:

"PROSVETA"

2857 So. Lawndale Avenue, Chicago, Illinois.

"THE ENLIGHTENMENT"

Organ of the Slovenic National Benefit Society.

Owned by the Slovenic National Benefit Society.

Advertising rates on agreement.

Subscription: United States (except Chicago) and Canada \$4 per year; Chicago \$6.50, and foreign countries \$7.00 per year.

Datum v objavi n. pr. (November 30-19) poleg vsega imena in naslova pomeni, da vam je s tem dnevom potekla naročnina. Ponovite jo pravočasno, da se vam ne ustavi list.

TAKTIKA.

V vojnem času smo mnogo slišali o taktiki. Nekateri generali so se umikali, da so zvalili svojega nasrotnika na teren, kjer so ga pošteno naklestili in pogladi v beg. Dokler so se generali s svojo vojsko umikali, so jih kritizirali drugi generali, ki so bili za neustavljeno prodiranje naprej, da so slabi voditelji vojske. Taktika je torej nauk, ki ima opraviti z bojem, razpostavljenjem čet, kako se prime sovražnik in umika pred njim, da se izvojuje zmaga. Ali taktike se ne poslužujejo le generali na bojiščih, ampak tudi voditelji političnih strank, organiziranih delavcev in podjetnikov, da napadejo svojega nasrotnika in se umaknejo pred njim, kadar je treba, da končno le izvojuje zmago za svojo politično stranko, ali pa razred, ki ga zastopajo in vodijo v nekrvavih političnih in gospodarskih bojih.

V vojni očita drugi časniki, ki se umika pred sovražnikom, da ga zabi na teren, ki je zanj ugoden, da je bojzljiv, veterinjak in omahljivec, ker ne razume njegove taktike, ali ker sami hrepene po slavi, da spravijo generala ob ugled in se tusedejo na njegovo mesto.

Delavskemu voditelju, ki se ne ravna po demagogičnih frazah, ampak vedno pretehta vsak korak, preden ga stori naprej, pa pravijo drugi voditelji, ki se ne strinjajo z njegovo taktiko, da je nazadnjak ali konzervativec.

Nevarno je za armado, če nastanejo v nji spori radi taktike, ali še nevarnejše je za organizirano delavstvo, če se v njegovih vrstah pojavi spor zaradi taktike, ki postane tako močan, da se delavstvo prične cepiti v razne tabore. Kako nevarni so taktični spori za delavstvo, sploh za tiste, ki morajo s svojim delom rediti druge, potrdi zgodovina z mnogimi dokazi.

Zgodovina nam pripoveduje, da so bile gospodarske razmere v starem Rimu okoli sedemdeset let pr. K. take, da so rodile splošno nezadovoljnost med proletarskimi plebeji in sužnji. V tem času je grški gladijator in suženj Spartakus s svojimi prijatelji potolkel straže v gladijatorski šoli v Kapui in pobegnil v hribe. Postal je vodja vpornih sužnjev in plebejcev. Mogočna rimska država je pošiljala manjše armade proti njemu, da ga ujamejo in potolčejo njegove pristase. V vseh teh bojih je bila tepena rimska vojska, kajti Spartakus je imel podporo pri sužnjih in plebejcih. V mogočnem Rimu je nastal strah pred tem sužnjem in organizirali so veliko armado proti njemu. Spartakus, ki je skozi deset let uspešno vodil boj proti mogočnemu Rimu, se je zavedal, da ne bo kos taki vojski na odprtem bojnem polju in da se mora poslužiti druge taktike kot boja na odprtem polju, če hoče poraziti to armado in priti kot zmagovalac v Rim. Ali mlajši voditelji niso bili zadovoljni z njegovo taktiko. Pričeli so pripovedovati pravljice, da Spartakus postaja konzervativ, da izgublja svojo energijo in da se hoče odpočit na svojih lavorikah. Granikus in Gastus sta bila glavni voditelja teh nezadovoljnih. Mislila sta, da porazita rimske legije, ker sta izvojevala več zmag pod Spartakovim vodstvom.

Prišlo je do bitke in rimske legije so zmagale, Granikus in Gastus sta pa padla na bojišču. Spartakus je še ostal vodja glavne puntarske armade, toda zaupanje je bilo proč, armada je bila podvržena razpadu in ko je prišlo do bitke, je bila porazena. In rimski gospodarji so dali križati Spartakusa in še šest tisoč sužnjev ob cesti, ki vodi iz Kapue v Rim, v svarilo drugim sužnjem, da spoznajo, kaj jih čaka, če se vpro svojim gospodarjem.

V Matiju Gubcu, ki je vodil slovenske in hrvaške kmete proti graščakom, ki so drli slovenske in hrvaške kmete, imamo ravnotak zgled. Bil je zmagovit, dokler ga niso njegovi tovarši prisilili, da se je spustil v odprto bitko z vojsko graščakov pri Brežicah. Gospodarji so Spartakusa križali, Gubcu so pa posadili razbeljeno železno krono na glavo v Zagrebu. Veliko gibanje slovenskih in hrvaških kmetov je končalo s tragedijo, ker so Gubca prisilili njegovi manj izkušeni tovarši do napadovne taktike, ki je prinesla vsi kmetaki vojski strahovit poraz, kmetom pa še hujše tlačanske verige.

Dandanes vidimo v delavskem gibanju dosti cepljenja moči. Pojavi se demagog in pravi, tale pot vodi do cilja, pa tudi krajša je, in že vidimo, da se odcepi malo

krdelce, ki sledi demagogu, ne da bi premislilo, če je njegov nasvet dober ali slab, če vodi do cilja ali v propast. In če se pojavi dosti takih demagogov in se organizirano delavstvo razcepi v mnogo krdelc, tedaj ne bodo le porazena ta krdelja, ampak bo premagano tudi jedro delavske organizacije.

Delavska organizacija mora v vsaki deželi tvoriti celoto in njena taktika se uravnava po razmerah v deželi. Taktika, ki je mogoče prilagodna za Francijo ali Rusijo, ni primerna za Združene države iz enostavnega razloga, ker so razmere različne in ne povsod enake. Če so delavci povsod izkoriščani, še s tem ni rečeno, da so tudi razmere povsod enake. Vsaka dežela ima tudi druge tradicije in navade, ki so pri ljudstvu globoko vkoreninjene in ki se ne dajo s par radikalnimi frazami spraviti s tega sveta, ker faktično obstoje.

Delavska organizacija je demokracija samanasebi. To pomeni, da se mora manjšina podvreči večini. Če se ta večina zmoti, bo znala popraviti svojo zmotu, dokler ostane organizacija cela, ker bo imela vse svoje moči, neupohane in solidarne. Ako pa pojde manjšina drugo pot kot večina, ker se je večina zmotila in še ni prišla do prepričanja, da se je zmotila, tedaj bosta porazeni manjšina in večina, ker niso njune moči združene in se bodo hitro upedale.

Kdor dela za razkrojavanje delavskega strokovnega gibanja, je zaveden ali pa neveden nasprotnik delavstva. Če se opazi, da je večina napravila pomoto, tedaj je treba to tako dolgo in tako na glas pripovedovati v organizaciji, da večina spozna to zmotu in jo popravi. Če bo organizirano delavstvo poslušalo demagoge in razne radikalne frazerije, ki vsak po svoje rešujejo delavstvo, tedaj je še dolga pot do osvoboditve delavstva.

KONGRES ANGLEŠKIH DELAVCEV ZAHTEVA PRIZNANJE RUSIJE.

Estonski so pregovorili Buse v Dorpatu, da se najprej sklene premirje.

MIROVNA PONUDBA ZAVZETNIKOM.

Dorpat, 11. dec. — Estonski delegatje so sprejeli prvo in drugo točko mirovnega programa: vsake Rusije, toda ne morejmo sediniti za tretjo točko, ki določa, da se takoj proglasi konec vojne. Estonska zahteva, da se najprej sklene premirje in vsa znamenja kažejo, da se bodo boljševiki dali pregovoriti.

London, 11. dec. — Delegatje na kongresu angleških strokovnih unijs so večeraj sprejeli resolucijo, ki poziva vlado, da naj vpoštevajo mirovno ponudbo sovjetske Rusije in odpravi blokado med Rusijo in zunanjim svetom. Dalje zahteva resolucija, da nepristranska komisija preišče politični, industrijski in gospodarski položaj v Rusiji.

London, 11. dec. — Iz Kovna poročajo, da so se zastopniki Estonije, Letvije, Litve, Poljske, Ukrajine in Bele Rusije na konferenci v Dorpatu izrekli za vojaško in politično zvezo za obrambo neodvisnosti dotičnih držav. Leti so izjavili, da so pripravljene podpisati premirje s sovjetsko Rusijo in potem bodo čakali, kako se bo razvijalo gibanje za mir.

Kodanj, 11. dec. — Maksim Litvinov, sovjetski zastopnik, je večeraj naslovil na zavezniške države resolucijo, vsebuječo mirovno ponudbo, katero je sprejel sedmi sovjetski kongres dne 5. decembra v Moskvi. Litvinov namerja v priloženem pismu, da resolucija se naj smatra kot formalna ponudba za mir in da je on pooblaščen od preti preliminarne pogajanja.

London, 11. dec. — Iz Rostova na Donu, ki je še v Denikinovih rokah, je prišlo poročilo, da imajo ruski boljševiki definitivni program za revolucionarne operacije na vzhodu. Revolucionarji hočejo vso Azijo. Prihod afganjskega poslanstva v Moskvo je dokaz, da so deloma že uspeli. Njihov cilj je zanesiti revolucijo v Indijo in boljševizirati vsa mohamedanski svet, samo v Rusiji je dvajset milijonov mohamedancev. Poročilo zaključuje, da nevarnost za Anglijo v Aziji je velika.

London, 11. dec. — Iz Revala poročajo, da so sovjetske čete ponovile napade v smeri proti Narvi in na letaki fronti v okolici Krupve. Napadi so bili odbiti.

Washington, 11. dec. — Iz Vladivostoka je dospel poročilo, da Japonska pošilja sveže čete v Sibirijo. V Vladivostoku so se pravkar izkrele čete z dveh parnikov in drugi parniki so še na poti.

JAPONSKO-KITAJSKA KRIZA NARAŠČA.

Američke in angleške topničarke hite proti Fučovu.

JAPONSKA MOBILIZIRA NA SUHEM IN MORJU.

Sankaj, Kitajska. — Razmerje med Kitajsko in Japonsko je napeto vedno bolj. Vsa Kitajska je v nevarnosti zaradi japonskih brutalnosti v Fučovu — kitajskem pristanišču v provinci Fukien, 200 milj. fučno od Sankaja — kjer so bili pred par tedni ubiti več tisoč Japancev v izgredu, ki so jih izvali Japanci. Boj kot proti japonskim črnoglavcem je splošen in kitajski vojski in dijaki sežigajo na japonskih prostorih japonske blago.

Ja Pekinga poročajo, da je tamkaj pred par dnevi 20.000 Kitajcev demonstriralo pred parlamentom in zahtevalo, da vlada vzame ostre korake proti Japoncem.

V pristanišču Fučova sta pripluli ameriška in britanska topničarka. Na japonskem otoku Formosi nasproti fukinskega obrečja kar množili japonskega vojaštva in nekaj japonskih posadk se nahaja v Fučovu. Japonci so naravnost podirjali valed kitajskega bojkota in bati se je vojne in intervencije. Japonska bojna mornarica kroji v kitajskih vodah ne daleč od Fukijena.

Ubijska vseh kitajskih organizacij je te dni naslovila na zavezniške države apel, ki se glasi, da naj razveljavijo vse tajne pogodbe z Japonsko, vrnejo Šantung Kitajski in naj ne sili, da bi Kitajci še nadalje sprejemali japonskega posojila. Apel pravi, da je Kitajska voljna sprejeti mirovno pogodbo z Nemčijo, ako se črta iz nje aneksija Šantunga.

Kaj je intervencija prinesla Angliji

Britski vojski so se vrnili z ruske fronte "zastrupljeni" s boljševizmom.

London. — Nedavno je parnik "Castle" privedel iz severne Rusije 2000 angleških vojakov, ki se iskreno v Plymouthu. Drugi parniki se vračajo z ostalimi četami, ki so smrzovali v Arhangelsku in Murmansku. Sorodniki so s veseljem pozdravili svoje, ki so srečno vrnili iz tamne daljave — ali Anglija, očiščena Anglija, nima veselja pozdrava. Povrnili se vojski so boljši agitatorji za boljševizem, kot so boljševiki sami.

Vojski, ki jih srečal na Strandu (glavna ulica v Londonu), v gostinah in v barakah Krščanske mladinske družbe, ti brez ovinkov pripovedujejo o revoltah na ledenem ruskem severu, preklinjajo vso arhangelska kampanjo in povedo tudi razloge, zakaj tako mislijo in govorijo. In očiščena Anglija

ja strahoma gleda na tebojevnike, katere je sama poslala v Rusijo, in najbrže jih raztepa na vse vetrove, ker v skupinah so "prenevarni."

Mladi vojak iz Avstralije je pripovedoval sledeče:

"Vzrok, zakaj se je boljševizem razširil med angleškimi, francoskimi in ameriški vojski v severni Rusiji, je bil, ker nismo znali, zakaj se bojujemo in naši oficirji nam niso hoteli povedati. Čim smo prišli v bližino fronte, smo dobili letake z boljševiške strani, ki so vsebovali vprašanje, čemu smo prišli v Rusijo. Sprva smo ignorirali letake. Tedaj so se vrnili naši ujetniki. Boljševiki so jih poslali nazaj pod pogojem, da vprašajo svoje častnike, zakaj se bojujemo v Rusiji. Ranjenci, ki so prejšnji dan padli v roke boljševikov, so se vrnili takoj drugi dan v spremstvu rdečega častnika, ki je mahal z belo zastavo. Prišel je k nam brez skrbi, kakor da nismo nobeni sovražniki, in dejal: Ujjudno, da je pripeljal ujetnike in naročil nam je, naj vprašamo oficirje, zakaj smo prišli v Rusijo.

To nam je dalo mladi in vprašali smo častnika, zakaj se pravzaprav tepemo v Rusiji. Častnik je odgovoril: "Ko ste stopili v armado, ste prisegli, da so boste bojevali s sovražniki našega kralja. Zato ste tukaj."

Malo čuden je bil odgovor. Po slali smo ga boljševikom. Tedaj smo dobili novo noto čez črto. Natlačnega besedila se ne spomnim več, ali v glavnem je bila vsebina, da glavni vzrok, zakaj so zavezniške čete prišle v Rusijo, je, da vpostavimo staro caristično vlado, ki bo plačala milijone sterlingov dolgov angleškim in francoskim bankirjem, ki so jih posodili bivšemu carju.

To nas je pogrelo. Posebno so se srdili Francozi, češ da oni ne bodo nosili svoje kože na prodaj za bankirje v Parizu. Čez nekaj dni je zopet prišlo običajno vprašanje od boljševikov in tedaj nismo mogli drugega odgovoriti, kakor to, da se bojujemo zato, da ohranimo našo lastno kožo. Zopet je prišla boljševiška nota, ki se je glasila: "Tudi mi branimo našo kožo, a čemu je treba tega klavlja, ko smo si vsi bratje po razredu. Mi gremo domov, ako greste tudi vi."

To je vleklo. Zeblo nas je po vrzije, slaba hrana je bila in vedno stikanje po snegu in ledu. Nobenega razloga ni bilo, zakaj bi se bojevali v Rusiji. Besede častnikov, da smo v boju "proti sovražniku angleškega kralja", so bile preveč prozorne; naš sovražnik je bila Nemčija in to smo premagali. Nekaj časa so nas oficirji blufali, da so boljševiki slabši od Nemcev v Belgiji, prave zverine, napram katerim ne sme biti usmiljenja. To je povzročilo, da smo v par slučajih počeli zverške reči s rdečimi ujetniki. Da — ubijali smo jih, mučili, prebadali s bajonetom ranjenice in privezali smo jih nage na planem, da so zmrznili. Strašno reči smo počeli, da me je sram povedati. Ali, ko so rdeči vrnili naše ujetnike in ranjence nepoškodovane in nasičene in zavite v toplih kožuhih, nam je padla mrena z oči in nismo več verjeli, da so boljševiki taki krvožolci, kot so lagali naši častniki. Tedaj smo lepo postopali s ujetniki in navadno smo jih izpuščili, kakor hitro je bila prilika.

Potem je prišla revolta. Pravzaprav ni bila revolta. Mi smo enostavno prenehali z vojno. Rekli smo častnikom takole: "V prvi vojni smo zmagali in prava vojna je končana; to pa ni vojna, temveč krvavi umor. Ako hočete še nadalje moriti, ostanite tukaj, mi gremo domov."

Tako smo jim rekli in pomagalo je. Zdaj smo doma. Ko pridem v Avstralijo, ne bom molal. Vsebi me, da je Nemčija tepen. Ali ko pride druga vojna, se ne gnam z mesta, dokler mi dobroba ne dokažejo, da ne gremo v vojno zato, da bodo plačani gnili bondi kakšnega carja angleškim in francoskim bankirjem."

Tako je pripovedoval avstralski vojak, ki je bil več let v Ameriki. Končno je še rekel: "Vsi, ki smo bili v prvi dotiki z boljševiki, smo pripravljani razširjati boljševiške ideje."

Socialist predsednik belgijske zbornice.

Brusel, Belgija. — Dne 10. dec. je bil socialist Brunet izvoljen predsednikom nižje belgijske zbornice s 84 glasovi proti 72.

Konvencija delavske stranke.

Chicago, Ill. — Finančni odsek je priporočil, da vsak delavec daruje za predsedniško kampanjo v letu 1920 endnevni zaslužek. Predlog je bil sprejet z velikim aplavzom. Sprejet je bil tudi zaključek, da se vsakemu delavcu, ženi ali otroku podari majhen medaljonek, ki bo prispeval k prvi kampanji delavske stranke.

Robert M. Buck je predlagal, da so ženske enako z moškimi zastopane v vsakem odseku. Po kratki debati je bil njegov predlog sprejet.

V dvorano je prišel fotograf, ki je izval navdušenje pri delegatih, ko je poročal, da prično v Pennsylvaniji izdelovati delavske filme, ki bodo kazali življenje delavcev in bodo služili za izobrazbo delavcev. Po slišanju delegacije je newyorška delegacija predložila resolucijo, ki izreka simpatije masakriranim židom v Ukrajini in v drugih vzhodnih deželah.

Medtem, ko je odsek za pravila in program pripravil svoje poročilo, je nagovorila delegate Lucy Robinsonova, članica Lige za pomilostenje političnih obsojencev.

Odsek za pravila in program je predložil resolucijo, ki nalaga eksekutivi, da izdela iniciativno zakonsko predlogo, kakršna je že v veljavi v šestnajstih državah, in ki zahteva, da se zastopniki v postavošnjem zboru podvržejo ljudskemu sklepu.

Ko sta bili izrečeni imeni Debs in Kate O'Hare, je nastal gromovit aplavz v dvorani. Delegatje so sprejeli resolucijo, ki izreka, da je žalostno za demokracijo, ker je v ječi na tisoč žen in moških, ki so izrekli nepriljubljena mnenja.

Rezolucija zahteva, da se takoj izpuste vsi politični kaznivci, preklic zakon proti špijonom in revidira vojaški kazenski zakon.

Delegatje so sprejeli dalje resolucijo, ki zahteva, da se Moonenju in Warren Billingsu dovoli nova obravnava.

Na dnevni red so prišla pravila delavske stranke. Ime stranke je Delavska stranka Združenih držav. Namen stranke je združiti vse ročne in duševne delavce, da se vpostavi politična, socialna in industrijska demokracija.

Član stranke lahko postane vsaka oseba, ki je dopolnila šestnajsto leto, ne glede na vero, spol, narodnost ali plemen. Strokovne organizacije, delavska združenja in druge delavske organizacije se lahko pridružijo stranki kot celota, če plačajo določen majhen prispevek za vsakega člana.

Seja je končala, preden so bila sprejeta pravila in program stranke. Pravila in program stranke objavimo ob priliki v Prosveti, da si lahko vsak čitatelj napravi jasno sliko.

V terek je konvencija razpravljala večinoma o strankinem statutu in programu. Sprejeta je bila tudi resolucija, ki odobrava združeno gibanje. Dalje so bile sprejete resolucije, ki zahtevajo umaknitev ameriških čet iz Rusije, ki obsojajo Wall Street, ki bi rad izval vojno z Mehiko, ki obsojajo vlado ulične drhali pod plaščem patriotizma, in še druge resolucije, med katerimi je najvažnejša resolucija za odpravo draginje. Konvencija je zaključila se le v terek zvečer ob 9.05.

Velebniškemu časopisu je bila konvencija trn v peti in skušala jo je omalovaževati z raznimi glaganimi poročili.

Tako je na pr. poročevalce dnevnika "Tribune" "videl," kako je severnodakotski governor peljal nezadovoljne farmerske delegatje iz dvorane, ker se je konvencija izrekla, da je zemlja ljudska last, posejduje naj jo pa tisti, ki jo v resnici obdeluje. Governorja Frazierja sploh ni bilo v Chicagu, ampak bržjavil je konvenciji, da ne more priti v Chicagu, ker so nemorevniške kompanije izposlovali napram njemu sodnijsko prepoved, ker je zaplenil rudnike. V brzojavah je želel konvenciji največji uspeh.

Prvi profitar na Poljskem ustreljen.

Krakov, Poljska. — Prvi poljski profitar, žid Brothheim, ki je bil spoznan krivim, da je skril tri vozove živil, ki so bila namenjena za armado, je bil v sredo ustreljen.

Jugoslovansko Republicansko Združenje.

3637—3641 West 26th Street, Chicago, Ill.

(Telefon: Lawndale 2407)

IZVRSIALNI ODBOR:

F. Aleš, g. Aleš, gđica M. Anđin, A. Biskup, F. Godina, F. Gottlicher, I. Knesović, E. Kristan, J. Kukulović, M. Lazić, M. Stakić, F. S. Tancar, F. Zajc, M. Zlatnik, J. Zvernik, et.

NADEŽNI ODBOR:

F. Kerš, I. Krenić, J. Mihajlović.

GLAVNI URAD:

F. S. Tancar, finansijski tajnik, A. H. Skubic, izvrš. tajnik, F. Godina, blagajnik.

GLASILA:

The Yugoslav Review, mesečnik Glas, tednik Prosveta, polnednik Glas Svoboda, dnevnik: Glasopravost, Glas Naroda in Prosveta.

Vsa pisma in odgovori pošiljajte naj se pošilja edino na sledeći naslov: JUGOSLOVANSKO REPUBLICANSKO ZDRUŽENJE 3637 West 26th Street, Chicago, Ill.

POJARNILO.

Ely, Minn. — Ker se je razširila govorica, da smo nabirali prostovoljnih prispevkov Jugoslovanskega Republicanskega Združenja, za osvoboditev Jugoslavije, sami pridržali nabrano svoto, namesto da bi jo odposlali na urad J. R. Z., ker ne vidijo svojih imen v spominški knjigi, smo članu krajevne organizacije J. R. Z., št. 3, v Ely, Minn., odločili, da se da vsa imena priobčiti v glasilih J. R. Z., da se enkrat v vseh ustavi govorice, da smo mi nabirali darovalce goljufali.

Vsi takajni nabirali so ves nabrani denar izročili meni in ravno tako vsa imena darovalcev. Jaz sem pa vsakokrat takoj poslal na urad J. R. Z., kar morajo v uradu pripoznati in kar pričajo potrdila, katere sem prejel od bivšega tajnika A. J. Terbovca ali pa od pomožnega tajnika A. H. Skubice. Poslal sem tudi vsa imena darovalcev na urad na posebnih polah, s pripombo, da naj jih priobčijo v spominški knjigi. Toda oni niso priobčili drugih imen, kot samo tista, katere so bila navedena v prvih serialnih polah, kateri so pa brez pol nabirali, je pa priobčeno v spominški knjigi na strani 55, prva kolona pod polo št. 1975, v deveti in deseti vrsti sledeče: Slovensko Republicansko Združenje, št. 3, v Ely, Minn., poslano \$270.00.

To je vaš darovani denar, kateri imena niso, priobčena v spominški knjigi. Zatorej boste lahko videli vaše ime in darovano svoto tu spodaj priobčeno, da boste prepričani, da je vaš darovani denar prišel na pristojno mesto.

IMENA DAROVALCEV IN DAROVANE SVOTE.

(Nabiralec, John Teran in John Skubic.)

Joseph Solikar	2.00
John Gasperlin	5.00
Joe Jenko, St.	1.00
Frank Hribar	1.00
John Somrak	1.00
Jakob Smrekar	1.00
Joe Gerzin	1.00
Slavoboda Smrekar	1.00
Frank Sadek	1.00
Joe Mantel	1.00
Ludvik Šile	1.00
Anton Brajer	1.00
Peter Bezek	2.00
Slavoboda Broz	2.00
Frank Gradhen	1.00
Joseph Glahler	5.00
Frank Church	1.00
Frank Veranich	3.00
Joseph Mavre	1.00
John Lomas	1.00
Leo Slabodnik	5.00
Geo. L. Brozich	25.00
John Kaph	2.00
Frank Pengal	1.25
John Švigel	1.00
Katarina Gruđen	1.00
Rav. Fr. Mihajlović	0.50
John Pucelj	1.00
Mihail Hahjan	1.00
Joe Avajjer	1.00
Louis Plith	0.50
Joe Skala	1.00
Anton Stare	1.00
Francem Pucelj	1.50
Grahok Broz	5.00
Frank Lombberger	1.00
First State Bank of Ely	50.00
Louis Kastelle	3.00
Martin Perme	5.00
Stefan Banovec	1.50
John Bolka	1.00
John Podboj	2.00
Matt Rom	1.00
John Škubic	5.00
John Smrekar	1.00
Matt Verin	2.00
Matevž Ogrine	1.00
Damjan Bohine	1.00
Joseph Komotar	2.50
John Teran	5.00
John Zupenich	5.00
Ludvik Dejak	2.00
Mina Baker	1.00
Joe Narobe	1.00

\$122.25

(Nabiralec, Frank Martinjak, Francem Pucelj in Fr. Novak.)

Joe Grahok	0.50
Joe Petrich	0.25
Marko Litke	0.50
Willem Šap	0.50
John Jeric	0.50
John Huter	1.00
Frank Kaplan	0.25
Joe Pelavac	0.25
Joe Seve	0.25
Joe Turk	0.25
Frank Šajevac	1.00
Stefan Golob	0.50
John Butala	1.00
Stefan Mavre	0.50
John Zajec	0.50
Jakob Zajec	1.00

Frank Virant	0.50
John Uhar	0.50
Geo. Peternel	1.00
Frank Mavre	2.00
Matt. Kapeh	0.50
Ignac Fink	0.50
Anton Boj	0.50
John Blaznik	0.50
John Prijatelj	0.25
John Omerza	0.25
Anton Bolka	5.00
John Cernek	0.50
Frank Plakur	1.00
Joe Pelavac	0.25
John Mehle	0.50
Matt Polajnar	11.00
Jakob Kunstelj	11.00
Anton Gradinar	5.00
Frank Koblak	1.00
Paul Bukovec	5.00

\$79.00

(Nabiralec, Frank Povhe in John Judniš.)

Frank Povhe	5.00
Martin Kladič	2.00
Frank Golob	2.00
Frank Golob	1.00
Mary Golob	1.00
John Kramar	0.25
Frank Sever	0.25
Mike Sterk	0.50
Lovrene Zaveri	2.00
Krist Jorkoff	0.25
Lovrene Kuhar	0.50
John Korosec	1.00
Frank Korosec	1.00
Frank Kermar	1.00
Mary Klemenc	1.00
Andrew Koprivnik	2.00
Anton Mraec	1.00
Frank Šuštar	0.50
Nik Korant	0.50
Mike Šterk	1.00
John Novak	0.50
Joe Gregorij	0.50
Kum Konstantinoff	0.25
Vladimir Konstantinoff	0.50
Mike Simolich	1.00
John Burja	0.50
Frank Serien	3.00
John Judniš	1.00
John Lube	1.00
Frank Pucelj	0.50
Frank Urbas	2.00
Mary Indihar	0.50
Frank Benzo	1.00
Nikolaj Bokhoff	0.25
Blago Nikoloff	0.50
Matevž Štefin	1.00
Frank Prijatelj	0.50
John Tekavec	1.00
Frank Urbas	0.50
Mary Pogorelec	1.00
Frank Močnik	0.50
Aljožij Pogorelec	0.25
Joe Lah	0.25
John Zobe	0.50
Frank Tekavec	0.25
Joe Fucelj	0.50
Andrew Lah	0.50
John Zobe	0.25
Ignac Pucelj	0.50
Marko Modrič	0.50
Frank Pucelj	0.50
Frank Henikman	1.00
Matt Gorke	0.50
John Henikman	0.25
John Kodir	0.50
Ludvik Kodir	1.00
Frank Schlar	0.25

\$43.50

(Nabiralec, Mike Svete in Jakob Varoga.)

John Merhar	1.00
John Zobe	0.50
Jakob Matelid	0.50
Anton Balant	0.25
John Debevo	0.50
Joe Šupar	0.50
Frank Polak	0.50
Anton Okoren	1.50
Frank Tratak	0.50
John Anli	0.25
Bozila Cernivec	1.00
John Štef	0.25
Matt Otrin	0.50
Frank Terdan	1.00
Karol Gorle	0.50
Frank Peruslek	0.50
Viktor Novak	0.50
Bimo Marolt	0.25
Marija Šolnikar	0.50
Matt Škuba	0.25
John Škuba	0.50
Frank Malovale	0.50
Joe Jančid	0.25
Joe Škuba	0.25
Anton Zube	0.25
John Otrin	0.25
Louis Jaklich	0.50
Anton Pajnik	0.50
Anton Poljan	1.00
John Dolinar	1.00
Anton Šuštar	0.50
Frances Sternbenk	1.00
Mike Šterbenk	1.00
Mike Svete	1.00
Josephine Svete	0.50
Frank Šekula	1.00

\$90.75

(Nabiralec, Louis Bučar in Jakob Varoga.)

Frank Hribar	1.00
Frank Urb	1.00
Anton Solikar	1.00
Frank Podjet	1.00
John Pulavac	1.00
Frank Škuba	1.00
Anton Mikolich	1.00
Mary Šajetovitch	1.00
John Neme	1.00
John Neme	1.00
Damjan Bohine	1.00
John Colaris	1.00
Frank Merhar	1.00
Frank Zebnik	1.00
John Kabli	1.00
John Jenko	1.00
John Globolnik	1.00
Louis Bulak	2.00
Jakob Varoga	2.00
Joe Campa	0.50
Martin Orahok	0.50
Martin Fink	0.50
Frank Rozman	0.50
Frank Miklavčič	0.25
Joe Krall	0.25
Frank Rozar	0.25
Anton Škrajanc	0.50
Lovrene Polajnar	0.25
Frank Zgone	0.50
Joe Holavac	0.50
John Olavan	0.50
Karl Novak	0.50
Anton Grahok	0.25
Anna Pokelj	0.25
Ustula Peleš	0.75
Frank Avigolj	0.50
John Merkin	0.50
Frank Koblak	0.25
Frank Hrvac	0.25
Anton Struma	0.25
Jakob Markovitch	0.25
Martin Kore	0.10
John Svetin	0.25

\$40.55

Vsi skupaj nabrali \$474.59

Frank Martinjak

DOSTAVEK IZ GLAVNEGA

URADA J. R. Z.: Naše glavne

knjige izkazujejo gori omenjeno svoto in konstatiramo, da je bila pomota napravljena v tem, ker so bili člani lokalne organizacije, navdušeni za stvar, predno so prejele uradne pole, na delo in so zapisi avstrijskega darovalcev in svote na navadne nabiralne pole, katere je br. Martinjak v resnici odposlal na glavni urad, kakor tudi ves nabrani denar. V gl. uradu smo bili pod impresijo, da bomo prejeli imena darovalcev in svote prepisane na uradne pole in ko je prepisovalec imen za spominško knjigo videl, da je svota \$270.00, kakor jo je izkazovala privatna pola, kreditirana na uradni poli št. 1975 ('glej spominško knjigo' str. 55 prvi predal, pola 1975), je mislil, da so se ti darovalci združili z namenom, da dobi krajevna organizacija kredit in zaslužen diplom in zato ni prepisal teh imen. To dosledno potrjuje dejstvo, da je krajevna organizacija prejela diplom. Žal nam je, da se je naredila ta neljuba pomota in upamo, da bo priobčitev imen darovalcev v naših glasilih vsaj deloma popravila veliko krivico nedovedno storjeno našim vrlim darovalcem in nabiralcem v Ely, Minn.

A. H. SKUBIC, pom. tajnik.

Dokumenti kaiserjeve vlade

V Angliji in Ameriki so bili pred nekaj dnevi objavljeni dokumenti bivše kaiserjeve vlade v Nemčiji. Dokumenti obstoje večinoma iz telegramov in listin, ki se nanašajo na dogodke v kritičnih dnevih ti kpred izbruhom velike vojne. Mnogo dokumentov je spisal bivši kaiser sam, dočim je na drugih pripisal svoje opiske. Vseh dokumentov je okrog 900 in obrabla sta jih znana socialisti Karl Kautski in profesor Seligsohn, katerim je Ebertova vlada poverila nalogo, da preiščeta in uredita arhive v starem nemškem zunanjem ministertvu.

Dokumenti dokazujejo jasno, da je kaiser prevodil vojno, vask najmanjši dvom o njegovi krivdi je izključen vprito silne naše objavljenih dokazov.

Na prvem mestu objavljenih dokumentov je nota, katero je prejel kaiser od nemškega poslanika na Dunaju dva dni po umoru naslednjave Franca Ferdinanda v Sarajevu. Nota pripoveduje, da je pavičalo na Dunaju veliko opogorjenje proti Srbiji. Hohenzollern je zapisal na robu note: "Zdaj ali nikoli".

Dne 22. julija 1914. ko se je pripravil na Dunaju ultimatum za Srbijo, je nemški zunanji minister Jagow brzojavil ministru mornarice, ki se je mudil s nemško floto v severnem vodstvu, da je varno držati floto tamkaj. Minister je odgovoril: "Ako Anglija napove vojno, tedaj moramo z vso gotovostjo računati, da angliške brodogrje napade našo floto".

To dokazuje, da je nemška vlada že takrat računala s svetovno vojno.

Na brzojavko nemškega poslanika v Beogradu, ki je sporočil v Berlin, kakšen vtis je naredil avstrijski ultimatum na Srbijo, je kaiser zapisal sledečo opazko: "Bravo! Nikdar nisimo mislili, da bodo na Dunaju zmogli kaj takega. Njegovo veličanstvo kralj Peter je menda — (tukaj manjka par besed v telegramu). — Ponosni Slovani! Kako puhla je vsa takozvana srbska sila! Vse slovanke države so take. Le stopimo trdno sodrgi na prste!" — Brzojavka je datirana 25. julija 1914.

Zanimiv je memorandum, ki ga je sestavil avstro-ogrski zunanji minister grof Berchtold na pokojnega cesarja Franca Jožefa, ki se je takrat mudil v toplicah v Ischl. Berchtold je spisal formalno napoved vojne in jo poslal cesarju v podpis, čeprav je Srbija v onem trenutku bila sprejela skoraj vse zahteve avstro-ogrskate vlade. Berchtold je poročal Franca Jožefa, da so Srbi 27. julija izvršili gotove sovražnosti pri Temišvaru ob Donavi. To je bila laž, Minister je nalagal starega Franca Jožefa, da je mogel čim hitreje napovedati vojno, ker se je bal, da bo entente upela s mirovnim nasredovanjem. Cesar je verjel sleparškemu poročilu in podpisal je napoved vojne. Ko je Berchtold prejel od cesarja pod-

pisano napoved, je izbrisal dotične vrstice o "sovražnosti srbskih čet."

Ni manj zanimiv je dokument v obliki brzojavke, ki jo je prejel Viljem Hohenzollern 28. julija. Brzojavka je vsebovala odgovor Srbije na avstro-ogrski ultimatum. Takoj po prejemu te note je kaiser poslal dolgo pismo kancelarju Bethmannu Hollwegu, v katerem pravi, da je Srbija kapitulirala, ali "Srbom ni dosti verjeti, ker so orientaleci, torej lažniki" in zato je potrebno, da se Avstrija posluša sile in a tem dobi garancije, da bo Srbija res izpolnila, kar je obljubila. Obenem pa zasliši avstrijska armada "zadokčenje" zato, ker je že mobilizirana. Vled tega je predlagal Viljem, da se svestira Avstriji, da naj začasno okupira del Srbije, kakor "sno mi leta 1871 imeli čete v Franciji toliko časa dokler nismo dobili milijarde" (nalozene vojne odškodnine). Edino na ta način je možno govoriti o miru a Srbijo.

Takoj nato je kancelar brzojavil Tschirschkyju (nemškemu poslaniku na Dunaju): "Ker je srbska nota pomirjujoča, je treba, da Avstrija pove, kaj hoče in kakšni so njeni cilji, ako si hoče priboriti javno mnenje Evrope na svojo stran." Kancelar je nadaljeval, da je treba na vsak način zvrniti odgovornost eventualne svetovne vojne na Rusijo. Če se Rusija ne oo strinja s okupacijo Beograda in drugih delov Srbije po Avstriji, tedaj se "vsa javna mnenje v Evropi obrne proti njej." Končno je kancelar svaril poslanika, da naj bo previden, da se "ne naredi vtis, kakor da bi Nemčija pritiskala na Avstrijo za vojno."

Stari Franc Jožef je — kakor omenjeno — podpisal napoved vojne kot mu je diktiral grof Berchtold a pomočjo laži, da so srbski vojski že prekorčali avstrijsko mejo. Ta laž je bila potrebna, ker drugače so se militariati na Dunaju bali, da ne bi hotel stari cesar podpisati vojne napovedi. Ko je bila napoved vojne sporočena 28. julija v Nik, kamor se je bila preselila srbska vlada, je Berchtold prejel od avstro-ogrskatega poslanika Syocgenija v Berlinu telegram, da je nemška odbila "nepriročnostno" posredovanje Anglije za ohranitev mira.

Kautski je nato uvrstil dolgo vrsto brzojavk, ki so bile izmenjane med kaiserjem in ruskim carjem, kaiserjevim bratom Henrikom in angleškim kraljem. Te brzojavke so večinoma že znane.

Dne 30. julija 1914 je kancelar Bethmann Hollweg poslal dolgo brzojavko Berchtoldu na Dunaj. Iz te brzojavke je videti, da je nemška vlada še tedaj bala da bo Italija stopila na stran zaveznikov. Kancelar je rotil Berchtolda, da naj sprejme posredovanje Anglije. Istočasno je kancelar brzojavil nemškemu poslaniku na Dunaju, da bo to "akoraj nemogoče naložiti Rusiji odgovornost za vojno, ako se avstro-ogrskata vlada ne bo oslrala na depeshe in Petrograda."

Iz drugih dokumentov je razvidno, da je nemška vlada že prve dni vojne mislila na to, kako bi izvala vstajo v Indiji proti Angliji in kako bi pridobila Ameriko na svojo stran. Moltke, tedanji šef generalnega staba, je dejal: "V Ameriki je priateljeka nemška kolonija in vplivati bo treba na ameriško časopisje. Ako se pa Amerika pridobi za operacije na morju, dobi Kanado za nagrado."

Stric Sam kot zdravstveni svetovalec

(Te članke piše za "Prosveto" dr. Rupert Blue, načelnik zveznega državnega zdravstvenega urada.)

Stric Sam kot zdravstveni svetovalec je pripravljen odgovoriti v tem predalu ali potom pošte vsa komur, ki se obrne na njega glede kake bolezni. Ker pa ni mogoče posebej odgovoriti v splošnem, priobčimo članke v tej rubriki. Naslov za vsa pisma: "Health Advisor, 124 E. 28th St. New York City.

VARUJTE OTROKE PRED DIFTERIJO.

Sedaj, ko se je približala zima, bi morale vse matere posebno čuvati svoje otroke pred prehlajenjem, ki so prvi varoki difterije in pljučnice. Posebno difterija pomori veliko število otrok. Iz statistike je razvidno da je ena sedmina vseh umrlih otrok v starosti med tretjim in četrtim letom, bila žrtve difterije.

Difterija je ozdravljiva, ako se pravilno rabi takozvani antitoksin (protistrup). Dokazano je, da je velika večina otrok, ki so zboleli na difterijo, pomrlo vled nedostnosti in brezbrilnosti staršev.

Kakor je difterija nevarna, ravno tako je tudi nalezljiva. Valed tega je zelo priporočljivo, da se vsakdo, kdor pride v dotiko s otrokom, ki je zbolel na difterijo, pusti vbrizgati antitoksin in sicer od zdravnika, da ni v nevarnosti, da zbolí za to boleznijo. Večinoma pa še vsak zdravnik takoj sam vbrizga vsaki osebi, ki pride v dotiko s bolnikom, protistrup. Zdrave osebe, ki se dovolijo vbrizgati protistrup, ne potrebujejo tako velike količine tega protistrupa, kot pa bolna oseba. Na ta način je vsaka oseba, ki se pusti injekeirati, obvarovana navadno za mesec dni, da ne zbolí za to boleznijo.

Po dolgih iskanjih so zdravniki iznašli sredstvo, potom katerega pronajdejo, katere oseba je podvržena tej bolezni — difteriji — in katere ne. Ta polakus imenujejo "Schikov polakus." Ta polakus obstoji na tem, da se vbrizga popolnoma zdravi osebi par kapljic prepariranega difterijskega toksina (strupena snov, ki povzroča difterijo) v kožo. Ako je ta oseba podvržena difteriji, se na mestu, kjer je bila vbrizgana ta snov, pokaže v dveh ali treh dneh rudeča pega, ki je znak difterije. Ako se pa ta pega ne pojavi v dveh ali treh dneh, oseba ne zbolí za difterijo.

Najbolje sredstvo proti obolevanju za difterijo je vbrizganje protistrupa in sicer v treh predledkih v enem tednu. To vbrizganje ne povzroča nobenih bolečin in na ta način je vsakdo obvarovan proti difteriji za veliko let, najbrže za celo življenje.

Valed tega se apelira na vse starše, da pustijo svoje otroke preiskati po večjih zdravnikih, ali so otroci podvrženi difteriji ali ne, kar se lahko določi po že omenjeni Schikovi metodi. Ako so otroci podvrženi tej bolezni, pustite jim vbrizgati protistrup, da so na ta način obvarovani proti tej strašni otroški bolezni.

Kdor še hoče več pojasniti glede te bolezni, naj se obrne na skoraj omenjeni naslov in sicer na oddetek: Diphtheria, Its Prevention and Control.

ČITATELJ! — Ali si že član

Književne Matice S. N. P. J.?

Pet knjig! Pet knjig! Pet knjig!

SAMO ZA TRI DOLARJE!

Naročnino sprejema in vsa pojasnila daje tajnik

Frank Aleš

2241 South Crawford Ave., Chicago, Ill.

DOPISI.

Johnston City, Ill. — Akoravno smo vsi premogorji doma in rovi počivajo, nam vseeno gre čas še dosti hitro naprej. Parne piščalke nas še vedno vsako jutro kličejo na delo, toda dosedaj ni prebudila nobenega premogarja, da bi šel delati.

Ker imamo sedaj dovolj časa, smo pričeli računati naše dohodke in stroške, ter za koliko so nam pripravili povzati plačo. Toda naši računi se nikakor ne kjeajo z računi g. Garfielda, zveznega vladnega kurivnega upravitelja, ker se je izjavil, da je 14-odstotno povzemanje plače primerno za sedaj. Da on ne razume položaja, v katerem se nahajamo premogorji naj služi v dokaz naslednji proračun, ki sem ga izdelal sam: Povprečna družina z tremi otroci porabi dnevno za hrano in sploh za najpotrebnejše življenjske stroške tri dolarje, razni drugi stroški na pol meseca od 12-15 dolarjev. Torej skupni stroški na mesec od stodevet do stoindvajset dolarjev. Poglejmo sedaj zaslužek povprečnega premogarja: Ako rovi obratujejo s polno paro povprečen premogar zasluži po pet dolarjev na dan kar zmore na mesec do 120 dolarjev, torej ravno za kritje najpotrebnejših stroškov. Ako pa premogorji obratujejo samo po dva do tri dni na teden, kje je pa potem zaslužek, a katerim bi se moral premogar pose drugi stroški? Cene življenjskih potrebščin nam gredo vedno višje in višje.

Vašega tega ne razumem, na kak podlagi so napravili proračun in dobili, da je 14-odstotno povzemanje plače premogarjem primerno za kritje tekočih stroškov. Svetoval bi vsem tem strokovnjakom, da naj še enkrat revidirajo svoje račune in naj vzamejo za podlago ono vso, katero je vlada sama pripravila kot primeren dohodek za srednje veliko družino, da se zamore pošteno preživeti v sedanjem času. Koliko dni smo delali lanske leto, se pa tudi lahko prepričamo iz statistike in koliko so zaslužili posamezni premogorji.

Slednjim bi svetoval vsem onim, ki so prepričani, da je 14-odstotno povzemanje plače primerno za premogarje, da naj sami gredo na delo v rovi in naj delajo za plačo, katero so nam pripravili, vsaj eno leto. In koncem leta bomo pa takoj izprevideli, koliko jim bo ostalo od celotnega zaslužka. Najbolje ničesar drugega, kot kravati bujli na rokav.

Svedra taki lahko pripočevajo plačo za premogarje, kakoršno bodo, ker sami ne poznajo življenja premogarjev, ker še nikdar niso videli premogorja znotraj in sploh nima pojava, kako se premog kopije.

Jaz mislim, da smo premogorji upravičeni do boljše plače in udobnejšega življenja. A. B.

La Salle, Ill. — O delavskih razmerah naj omenim samo toliko, da so vsi premogorji v "zadnjem pokopju" in da premogorji počivajo. Dosedaj se ni še nihče podal na delo. Posledica tega se je že pokazala, ko je prišlo primanjlkovati premoga. Tovarne so se pričele odpuščati delavce, ker ne morejo obratovati s polno paro in prvega decembra se je prenehalo kaditi iz dimnikov "La Salle Portland Cement Co." In sediti bodo tudi druge tovarne, ako se spor premogarjev in lastnikov premogovih rovin ne poravnava v najkrajšem času. Parne sifone vabijo vsako jutro delavce na delo, toda ti se še zmenijo ne za ta klic. Plošno se opari velika solidarnost med premogorji in so popolnoma mirni.

Sve se mi krči, ko čitam dan na dan v vseh slovenskih dnevnih listih apele in mile prošnje za pomoč otrokom v stari domovini. In kaj je vseh vseh teh izdanih apelo in prošnji? Sam sebi ne morem verovati, da se rojaki tako malo zanimajo za te apele in prošnje. Ne morem verovati, da so nekateri tako zakrknjeni in se nočejo odzvati vsaj z malenkostnim darom, ker sem prepričan, da je vsaki najmanjši dar dobrodošel in da se še lahko veliko opomore bedi, v kateri se nahajajo nedolžne sirote v stari domovini. Zdi se mi, da rojaki največkrat kar prebere vse te apele in prošnje.

Tukajšnja naselbina je še precej na glasu, da je napredna. Ne

misla je, da je nekaj rojakov ki se borijo in žrtvujejo več, kot jim sploh pripušča okoliščine in razmere. Na žalost pa sem primoran tudi priznati, da je napredak za naselbino, ki šteje do malega nad dva tisoč Slovencev, veliko premajhen. Kaj je temu vzrok, ne bom na dolgo oploval. Kdor pozna tukajšnje razmere, bo dobro vedel, kaj je vzrok vsemu temu.

Pred par dnevi sem dobil od svojcev v stari domovini nekaj pism, v katerih mi opisujejo njih usmiljenja vredno stanje, kako kruto nastopa italijanska vlada in italijansko vojskstvo v zasedenih krajih, kjer je tudi moja rojstna gruda in ki je sedaj okupirana od italijanskih imperijalistov. Ali bomo mi ameriški Jugoslovanci mirno gledali, ko naši bratje stesajo roke proti nam ter nas mlo prosijo pomoči? Ne, ne moremo! To bi bila največja krivica, katero bi zadali celemu našemu narodu, ki se je komaj osvobodil enega tiranstva in enih verig, v katerih je tičal stoletja in stoletja. Ali bomo pustili, da naši rodní bratje umirajo v suženstvu počasne narodne smrti? Ne! Bodi naše geslo in naš cilj, za katerega moramo biti pripravljeni na vse žrtve, kakor so jih doprinesli naši predniki za svojo osvoboditev izpod avtokratičnih tiranov. Ali bomo dopustili, da bodo morali naši bratje živeti še pod vrdim tiranstvom, kot so prej? To bi bila naša neizbrisna sramota, in bi nas rojaki v stari domovini lahko nazivali izdajalce, ko bi kaj takega storili.

Premisliti moramo, da se je takorekó cel svet šakel, da uniči male jugoslovanske narode v prvi vrsti svedslovenski narod, ki se je takorekó moral celo svoje življenje boriti proti številnim in močnim sovražnikom. Niti enega prijatelja nima nikjer na celim svetu, vsi gledajo na njega kot izstradan volk na oveo, kedaj da jo bo raztrgal. Ali naj mi vse to mirno gledamo in drimo roke navzdol ter se vdamo v bojo volje, da se bo zgodil čudež, ki bi osvobodil naše rojake iz tiranstva in suženstva? Ne, in ne in še enkrat ne!!!

Poprijeti se moramo dela še z veliko večjo vneto in delati tako dolgo, da se osvobodí naš narod, da bo popolnoma svoboden in da bo lahko zapel svojo "Alelujo" in da bo prišel tudi zanj dan vstajenja, kot je pel naš goriški slavec Simon Gregorčič v krašni pesmi "V pepelnici noči".

"Le vsani borni narod moj
Do danes v prah teptan;
Pepelní dan ni dan več Tvoj,
Tvoj je vstajenja dan."

Vašega tega se moramo oprijeti našega najvpošnejšega orožja, ki ga imamo in to je organizacija "Jugoslovanske republikanske združenje", ki je že veliko orilo v boju zoper italijanske imperijalistične aspiracije na vzhodni strani Jadrana. Dobro se je spominjam tretje redne konvencije JRZ v Clevelandu, kako navdušenje je vladalo takrat na konvenciji za cilje, katere si je želela ta organizacija na ti konvenciji in od katerih izvršitve je odvisno le od nas samih, nas Jugoslovancev, ako bomo zvesto stali na strani te organizacije, jo podpirali moralno in gnotno. Podpirati moramo naše voditelje, da bodo zamogli izvrševati dano jim nalogo, katero so prevzeli na tretji redni konvenciji. Naša najsvetejša dolžnost je, da se okleamo te edine politične organizacije Jugoslovancev v Ameriki, ki edina se bori za svete pravice Jugoslovancev in da vsi skupno zahtevamo, kar je našega in nič več in nič manj. Ne smemo se ožirati na malenkostne žrtve, ker brez žrtve ni boja, ne zmaga. Napeti moramo vse moči, da nadomestimo to, kar so drugi nevedeli in ne zmogli zakriliti, ker je še čas in da rešimo naše brate narodne sužnosti. Najsvetejša dolžnost nas vseh je, da podpiramo to organizacijo gnotno, da zamoremo vršiti dano ji nalogo, ker so zvezani veliki stroški s tem delom. Brez potrebnega denarja se propaganda ne more voditi in za tako propagando je treba denarja in še denarja. Pomisliti moramo, da naši nasprotniki potrebujejo milijone in milijone za nasprotno propagando in koliko potrošimo mi? V primeri z njimi niti tisočke one vsote, katero imajo naši nasprotniki na razpolago za njihovo propagando.

Vašega tega apeliram na vse rojake v tukajšnji naselbini in bližnji okolici, da se udeležijo polnoštevno prihodnje seje tukajšnje podružnice JRZ, ki se vrši 28. decembra t. l. ob tretji uri popoldne v prostorih "Slovenskega narodnega doma". Niti eden ne sme izostati. Na ti seji bo na dnevnem redu naše bodoče delovanje za cilje in načrte JRZ in ukreniti moramo vse potrebno, da se razvije živahnejše delovanje naše podružnice JRZ. Ne bilo bi čudno za tako veliko slovensko naselbino, kot je ravno La Salle, ako bi bili v tem delovanju zagnani in malomarni. Ukreniti moramo tudi glede nameravanih prireditvev v korist te organizacije. Sploh nas čaka veliko dela, ako hočemo biti uspešni v tem boju za naše svete narodne pravice. Ožirati se ne smemo ne na levo in ne na desno, ampak naprej in naprej po začrtani poti, dokler ne dosežemo cilja, za katerega se borijo naši rojaki v starem kraju in zavedni Jugoslovanci v Ameriki, da bo naš narod svoboden, srečen in gospodar sam na svoji lastni zemlji.

Torej rojaki, vsi na sejo 28. decembra t. l. ki se vrši popoldne ob tretji uri v prostorih "Slovenskega narodnega doma".
— Matevž Vogrč.

Struthers, O. — Ker je tukajšnje naselbine "jake malo poročil o tukajšnji jeklarški stavki, hočem jaz povzročiti omeniti nekatero stvar o sedanjem tukajšnjem položaju.

Jugoslovanci, naseljeni v tukajšnji okolici, se že dosti dobro držimo. Samo štirje so se vabili na limanice jeklarškemu trustu in sicer Anton K., ki živi v Youngstownu, O., in je bil na stavki devet tednov in sedaj je omagal. On je blagajnik pri družini "Slovenski narod" št. 153 S. N. P. J. družina "sv. Anton" št. 108 KSKJ in predsednik delničarjev SD. v Girard, O. Nadalje se je vzel na limanice tudi Jakob L., ki je siromak in nima nič več kot par tisočakov in vašega tega je bil potreben, da se je podal na delo. Zadnja dva sta pa Heresegovič, ki se jima tudi amili Sharon Steel Hop Co. ter je pomagata v delu. Sicer sta le oba sama in nista še tako potrebna, toda najbrže jima je postalo dolgčas. Bila sta na stavki okrog dva tedna. Zadnji trije so bili tudi člani S. N. P. J.

Tukaj smo opravljali stano stavkovne straže, akoravno so nas jeklarški podjetniki vedno strahili in lovili. V tukajšnji naselbini ni bilo črnih kozakov, ampak vojak, ki so opravljali službo mestne straže. Ti so se zadržali prav mimo in nihče izmed delavcev-stavkarjev se ni pritožil radi njihovega postopanja. Nadlegovali niso nobenega stavkarja in tudi ne stavkovnih straž in vašega tega so jih delavci čislali ter kralili. Vse drug moč je pa tukajšnji okrajni šerif in njegova četa. Vedno hodi okrog kot rjoveč lev, ponoči in podnevi, ter išče koga bi ujel. Pred nekaj tedni so šle tukajšnje žene na stavkovno stražo. Zbralo se jih je okrog 25, same Jugoslovanke, in ob četuri uri zjutraj so se bile na mestu ter koralale po Poland Ave. proti glavnemu vходу tovarne Sheet and Tube Co. Na poti jih je srečal šerif s svojo četo ter jih poskušal ustaviti. Toda odpeljal se je naprej. Toda naenkrat je obrnil avtomobil, se odpeljal za njimi ter jih napadel. Napeli so samokrese, veliki vladilni roke kvilko, pričeli pretepati s puškimi kopiti, popolnoma mirne žene, in nazadnje so vse aretirali ter odpeljali v Youngstown, O., v okrajno ječo. Ob pol šest uri zjutraj so bile vse zaprte. Sporočilo so to svojim možem, ki so morali podpisati varščino in sicer po \$500 za 21 žene in za ostale štiri pa po tisoč. Pripravovale so, da so jih zaprli v ječo, v kateri je bilo vsaj polno podgan. Kedaj se bo obratna va vršila, še ni nič znano.

19. novembra so bile stavkovne straže zopet v službi in jeklarški mogoteli sami niso vedeli, kako bi izvali izgrede in napravili zmešnjavo med stavkovnimi stražarji. Med tem pa pride stavkar Gabriel Zityaka po poti proti tovarni. Kakor hitro ga zagleda nek jeklarški podjetnik, prične streljati s samokresom proti njemu. Obstrelil ga je v nogo, da je revež padel na tla, nato ga je pa pričel pretepati z železno

palico ("boksarjem") po glavi, da se je ohnestil. Prepeljali so ga v bolnišnico v Youngstown, O., kjer je umrl 21. novembra t. l. Zaprta tri neposredne otroke in žena. Pogreb se je vršil 24. novembra t. l., katerega se je udeležilo okrog tisoč stavkarjev in ne kot je bilo poročano v tem listu nad dva tisoč. Spreved se je pomikal skozi East Youngstown proti postajališču št. 1, kjer je bila pa že zbrana četovna četa ter ustavila spreved. Šerif ni dovolil, da bi šel spreved šel skozi glavni del mesta. Vašega tega so stavkarji postavili v špalir na vsako stran ceste ter na ta način vzeli slovo od svojega tovarisa, ki je padel kot žrtev podivjanih jeklarških magnatov. Bodi mu lahka ameriška zemlja.

Sedaj je mestni župan prepovedal vsako delavsko zborovanje in vse shode, prišel je popolnoma pod oblast jeklarških baronov.

V začetku stavke so bili vsi delavci jako navdušeni za stavko, toda to navdušenje se je takoj izhlapelo. Prvi so omagali tukaj rojenci delavci, potem Italijani in Svedski in še nekaj drugih. Jugoslovanci smo v veliki večini še na istem stališču, kot smo bili prvi dan stavke. Vašega tega je obrat v tovarni še vedno ustavljen, ker ni delavcev za težka in neoporna dela, katere smo poprej opravljali sami Jugoslovanci. V tukajšnji jeklarški "Sheet and Tube Co." je bilo pred stavko vposlenih nad 13-tisoč delavcev. Sedaj pa dela komaj tristo. Navadno pa prinesejo nekateri raznašati vsakovrstne govorce in vedno povedo več, kot je resnica. Vašega tega opozarjam vse rojake, da ne verjemite raznovrstnim govoricam, ker je vedno pretrirana. Moje prepričanje je, dokler je polovica delavcev na stavki, da je zmaga naša.

Is raznih poročil je razvideti, koliko morajo pretrpeti stavkarji v Pennsylvaniji, katero državo bi lahko imenovali drugo Sibirijo, kjer so kozaki preganjali ljudi, bore se za svoje pravice. Tako so tudi v Pennsylvaniji preganjali črni kozaki uboge mirne stavkarje. Prepovedani so bili vsi shodi delavcev so preganjali po ulicah in pretepati, ako se je le kdo pokazal na ulico. Stavkovake so pa lepo spremljali do tovarne in potem od tovarne domov. Toda kljub temu so delavci v Pennsylvaniji vstrajni. Pred nekaj časom sem bil v mestecu Monaca ter opazoval delavce, ki so šli na delo. Našli jih nisem niti tristo, akoravno se vsotvo tovarne Pittsburgh Steel So. trudi na vse načine, da bi dobili kolikor je mogoče veliko stavkokazov. Udeležili sem se nekerega zborovanja v Charleroi, Pa., ki se je vršilo v italijanski dvorani. Zborovanje je bilo napovedano ob tretji uri popoldne, toda delavci so pričeli prihajati že ob eni uri popoldne ter vsakdo je hotel biti v opredeljen dvorani. Ko je bila ura pol treh je bilo nad tritisoč delavcev. Isti dan se je vršil shod še v neki drugi dvorani, ki je bila istotako napolnjena do zadnjega kotička. Govorniki so pojasnili stavkovni položaj ter opozarjali delavce, da naj bodo vstrajni ter mirni in naj ne dajo nobene prilike najetim kompanijakim hlapčonom, da bi izvali nemire. Povedali so tudi, da so stavkokazi v tovarni v Monaca, Pa., pobegnili iz tovarne, ker niso hoteli več delati, toda kozaki so jih napadli ter pričeli s silo tirati v tovarne, toda velika večina stavkokazov je pobegnula ter se pridružila stavkarjem. "Pittsburgh Steel Co." je razpolagala letake, v katerih je porvala vse stare delavce, da naj se vrnejo ne nazaj na delo, ako ne bodo izgubili svoje prejšnje delo in tovarna bo morala ustaviti popolnoma svoj obrat. Za delavce je to boljše, kot pa da bi kompanija lovila stavkokaze. V istih letakih je bilo tudi, ali se ne smilijo delavcem njih žene in otroci, ki morajo trpeti pomanjkanje ker družinski oči noče delati. To je bila navdina brez vsake mere. Komu so se pa delavčeve žene in otroci smilili takrat, ko je tovarna ustavila svoj obrat ter poglala delavce na cesto? Takrat se pa delavčeve žene in otroci niso smilili nikomur. Smilijo se jim ravno sedaj, ko jim je precej trdo prede.

Kakor se razvili iz poročil, premogorji niso nič kaj navdušeni, da bi se vrnili na delo in sprejeti 14-odstotno povzemanje plače. Jeklarški stavkar do zmaga.

Black Diamond, Wash. — Tukajšnjem položaju premogarjev nihče ne poroča, akoravno je dovolj gradiva za vsakogar, kdor bi le hotel. Toda nihče se ne oglasí kljub temu, da je dovolj rojakov, ki so zmogli. Vašega tega hočem jaz nekoliko omeniti tukajšnji položaj, ki je vse prej, kot pa dovoljen, da bodo rojaki vedeli, kak je položaj tukaj.

Od prvega novembra dalje smo vsi premogorji doma in še nihče se ni oglasil, da bi bil zadovoljen s sedanjim povzemanjem plače. Ko smo dobili poročilo, da so naši voditelji prešli stavkovni poziv, ni bilo opaziti nikakega ogorčenja med tukajšnjimi premogorji, ker smo vsi vedeli, da pod danimi okoliščinami ni bilo skoro mogče kaj drugega narediti. Kajti mi smo jih izvolili, da nas zastopajo. Da bi pa nas klicali na delo, je pa po mišljenju tukajšnji premogorjev nekaj nemogoče. Splošno mnenje med tukajšnjimi premogorji je, da ni šlo na svetu, ki bi jih prisilila nazaj na delo pod starih pogoji.

Tukajšnji velebitniški listi so še večkrat poročali, da so premogorji v tukajšnji državi vrnili nazaj na delo. In ta poročila se ponavljajo dan za dnevom. Toda nimajo niti najmanjšega uspeha. Čul sem že makedonega premogarja, ki je rekel, da se prej ne vrne na delo, dokler ne dobi primernega povzemanja plače in krajši delavnik in pri tem bo tudi vstrajal.

Tukajšnji premogorji se ne zmenijo za nobene prilike, kot boljviki, radikali in ne vem kaj še. Med delavci vlada najlepši mir in elega. Mogoče se razmere v najkrajšem času izpremenijo in radi tega bom poročal prihodnjé kaj več. — M.

Raylton, Ill. — Rojaki v tukajšnji okolici se zanimajo za svetovni položaj in pazno prebirajo slovenske liste ter sledijo vsem dogodkom na političnem kakor tudi na delavskem polju. Težko se dobi rojaka v tukajšnji naselbini ali okolici, da bi ne bil naročen na en slovenski list. Veliko rojakov je pa tudi naročen na več listov. Iz tega se lahko sklepa, da tukajšnji rojaki ne marajo zasvajati za rojaki v drugih naselbinah, akoravno se le redkokdaj poroča iz te naselbine.

V kolikor se tiče delavskih razmer v tukajšnji okolici, so leti kot po drugih premogorjskih naselbinah. Premogorji počivajo in tako tudi premogorji. Ker so se našli zastopniki povrnili domov valed nespornoma na prejšnji konvenciji, ki se je vršila v Washingtonu, razvidimo, da ta spor še ne bo tako kmalo končan in da se še prav nič ne ve, kedaj da bomo pričeli s obratom. Vsi tukajšnji premogorji so slošni in eni mišliti.

2. decembra se je vršila seja tukajšnje podružnice U. M. W. of America na kateri je bilo štirinajsto, da se naroči en železniški voz raznovrstnih živil in kate prodaja premogarjem po relikvični ceni, da se na ta način odpramre nekatere premogorje, ki so finančno bolj alabo podkovani. Pročljajo se bo tudi na upanje onim, ki jim ni mogoče plačati takoj v gotovini. Na ta način se ubranimo brezmeremu izkoriščanju od strani privatnih trgovcev, ki hočejo izrabiti sedanjí položaj in iztisniti zadnje novce iz urogega delavca.

Pred par tedni sem dobil pismo od prijatelja v Collinsdale, W. Va. in mi je pisal, da so se premogorji v W. Virginiji podali za nekaj dni na delo. Ko so pa dobili poročilo, da se je konferenca v Washingtonu razbila, so zopet pustili delo in ostali doma. Pisal mi je tudi, da prevladuje obče mnenje med premogorji v Zgodnji Virginiji, da ne bodo šli prej na delo, da se lastniki premogovnih rovin ne pogodijo z našimi zastopniki.

V tukajšnji okolici se obični precejanje pomanjkanje premoga. Posebno trgovci se pritožujejo, ker bodo morali biti v mirnih prostorih. Ako se ne doseže s kratkem sporazum med našimi zastopniki in lastniki premogovnih rovin, bodo primorani iti v hosto in si sami narediti drv, da ne bodo umrli.

Iz epičnega položaja se sedaj razvili, kako važno stopnjo v splošni industriji zavzemajo premogorji in sedaj se bodo lahko naučili nekateri, da se mora tudi premogorje vpoštevati kot

solo koristne ude človeške družbe in da jim morajo dati iste pravice, kot jih uživajo drugi razredi. — Jos. Zebjak.

Gallop, N. Mex. — Od prvega novembra pa do 9. so bili vsi premogorji doma v tukajšnji okolici in bližnjih rovin. 9. novembra se je pa razširila govorica, da so premogorji vrnili na delo in valed tega so tudi tukaj pričeli z delom. Čez tri dni se je pa izkazalo, da je bila to samo izmišljotina in valed tega je večina premogarjev zopet zapustila rove in so ostali doma. Nekaj premogarjev je pa ostalo na delu.

28. novembra so pa bili vsi rudarji, ki se niso hoteli podati na delo aretirani in zaprti za nekaj ur v "spekhamri". To dan se je namreč vršila seja tukajšnje podružnice U. M. W. of A., ko so videli policajo v dvorano ter vse odgnali na policijsko postajo, kjer so ostali nekaj ur. Čez par ur so jih izpustili iz ječe ter poklicali vsakega posebej v pisarno, ki se je moral podpisati s polnim imenom in mu zagrozili, da bo takoj zopet aretirani, ako ne prične z delom prvega decembra.

Nekaj se jih je takoj vrnilo na delo in drugi so pa še le drugega in tretjega decembra. Toda drugi ba je takoj odslavila nekaj bolj aglinih članov organizacije, da ne potrebuje takih delavcev, ki nočejo molčati in tako delati, kot družba zahteva. Drugi so pa stisnili rep med noge in šli delati. — Poročevalec.

Shelburne, Ia. — V tukajšnji okolici potirajo vsi rovi in premogorji so doma ter se pogovarjajo, lema je bila zadnja svetovna vojna, čemu je šla Amerika v svetovno vojno? Za prostost celega sveta? Kaj so evropski imperijalistični kralji napravili z Wilsonovi 14. točkami? Zavrgli so vse plemenite ideje Wilsona in razlagali svobodo malih zatiranih narodov popolnoma drugače, kot pa mi navadni semljani.

In kaj je pa Amerika dobila od te vojne in zmage nad evropskimi centralnimi državami? Še večje draginjo življenjskih potrebščin, kot je bila za časa vojne. Rami veleprofitorji in ljudski izkoriščevalci so pričeli takoj po sklenjenem premirju navijati črne in bele navijajo vsak dan bolj.

Vsaka delavna stvar postaja vedno bolj draga in valed tega smo bili premogorji prikljeni vprašati za večjo plačo, da se moramo preživeti kot se spodobí človeku. Vaak pameten človek razume, da s tem zaslužkom, katerega smo imeli prej, je nemogoče živeti v sedanjí draginji, posebno še družinskemu očetu. Toda, kaj se je zgodilo, ko smo vprašali za povzemanje plače? Nekateri so zavpili, da delamo proti postavi in zakonom in drugi, da imamo dosti veliko plačo.

Razupili so nas za boljše in neolajalne prekupe in ne vem kaj še. Grozili so nam z deportacijo. Dobro, kaj smo pa bili med vojno? Za časa vojne smo delali, kolikor so nam le pripadale moči, vlagali vse naše prihranke v obveznice svobode, darovali za železni križ in druge dobrodelne ustanove. In sedaj, ko smo vprašali za boljšo plačo, ker s prejšnjo nismo mogli več pošteno preživljati naše družine, nam pa grozijo z vsemi mogočim. Toda mi smo še vedno tako lojalni napram Ameriki, kot smo bili, ampak nasprotni smo vsemu privatnemu veleizkoriščanju. Mi smo za to, da dobivamo pošteno plačo za naše delo in da se postopa z nami kot z ljudmi in ne kot nekateri mislijo, da smo samo neme živine.

Priporočam vsem rojakom, da se naročujejo na list "Prosveta", ker je to edini slovenski delavski dnevnik, ki v reinkli piše za delavce. Čitajte ga pazno in se zavestite tako, kot vam ta list svetuje. To vam bo le v vašo lastno korist. Poleg tega je pa ta list lastnik vseh članov SNPJ torej naš delavcev samih in valed tega je tudi naša dolžnost, da tega podpiramo. — Matija Wlad.

Chisholm, Minn. — Ni moj namen poročati podrobnosti o delavskih razmerah, ker so isti kot po večini v vseh mestih v tukajšnjem železnem okrožju. Delavci mora garati dan na dan in s tem zaslužiti le toliko, da komaj preživijo svojo družino. Oni pa, ki niso na delu, pa sprejajajo yllike dobičke. Pričetovali se ne moremo,

če je tudi sistem nasadnjaški in nepravilen za delavce, dokler je celina delavcev zadovoljna s tem. Pričakovati ne moremo izboljšanja, dokler bodo delavci strojno in politično raskomani in ne bodo hodili skupno proti gotovemu cilju in sploh imeli nobene druge ideje in skupne volje delovati za svoj obstanek in za svojo prihodnost. Taki delavci so podobni človeku, ki je na videz popolnoma zdrav in njegova lica polna, v notranjosti ima pa kaj bolezn, ki mu polagoma izpodreduje zdravje in nazadnje podide skrivni bolani; in potem se čudimo, zakaj je umrl, ker je bil na videz vendar vedno zdrav. Ravno tako je, tudi med delavci, ker bolehamo take, ki vsi delavci na bolezn, katero razvija v naši notranjosti, in ta je nevedljivost, če nam brani pri skupni poti do našega cilja. Vse to gre na del delavcev na delo, drugi na deano, tretji brez vsakega premišljenja naprej, četrti nazaj, ostali pa sploh nikamor. Ko se pa kak delavec zave, kam ga je privedla njegova trmoglavost — notranja bolezn, se ga pa polti obup in skuša vreči v vsa pogum, kar ga še ima, proč in v zrak križno na druge. S tem se pa ne popravi in nadomestila, kar se je zakrivilo poprej, ampak se poslabša položaj in naše stališče. Ako ostanemo delavci taki, smo podobni mazuhi, ki pravi da je zdravnik pa naredi bolnega človeka še bolj bolnega.

Tovariši, popravimo se dela in delajmo skupno; ne poskušajmo podirati tega, kar smo večer zgradili. Prilike imamo dovolj, da se skupno organiziramo, strokovno in politično in tako pokažemo tudi dejavnost, da smo v resnici za to, za kar delujemo. Še le potem bo vlada med nami slova in zadovoljnost.

Prilike imamo tudi dovolj za izobrazbo, čitamo lahko dobre poučne knjige, pa razpolagamo imamo raznovrstna napredna časnik, dnevnike, tednike in mesečnike. In rojaki, sedaj imamo lepo priliko, da si naročimo pat dobrih slovenskih knjig od "Književne matice SNPJ" samo za tri dolarje. Običaj bom vse tukajšnje rojake ter nabiral narodnih za te knjige. Tako ugodne prilike ne smemo opustiti, da bi se na naročili na knjige, katere bo izdajala "Književna matice SNPJ". Kajti s takim dobrih knjig se tudi izobražujemo, to ne more nihče oporekati. Ako bomo šteli pametno ter premišljeno, se bodo oči odprle marksizem in izpregledal bo, da je bil na naselju pol. Ne bo nas treba biti sam pred našimi otroci, da nismo ničesar pridobili zanje.

Končno pa opomnim dopisnika iz Chicago, da naj odgovarja na tiste stavke, ki jih je v resnici eltal, nikar naj pa ne zavija in tolmači ravno nasprotno. Po mojem mnenju članov našega društva so zdravniški nasveti dr. F. J. Kerne v resnici klata vredni. Vse to ga priporočam dopisniku ali dopisnici, da v bodoče opusti nesmiselno kritiko. — Fr. Elia.

Red Lodge, Mont. — Kot je že znano rojakem, smo tudi tukajšnji premogarni odšli naši orožje prvega novembra t. l. in ostali doma razum nekaj delavcev, ki so pooblašteni od organizacije, da vdržejo prehodno rovo v dobrem stanju. Razumno, da se vrstijo vsi delavci.

Sedaj imamo dovolj časa za prebiranje podučnih slovenskih časnikov, iz katerih razvidimo, kako napreduje naš rojaki v posameznih nasebinah. Iz raznih dopisov v "Prosveto", kateri list mi je še najbolj priljubljen, razvidim, da imajo rojaki združne prodajalne, narodne domove itd. Vsi poročajo, da dobro napredujejo v vsakem oziru.

Da pa tukajšnji rojaki nečemo zaostajati za drugimi slovenskimi nasebinami, smo sklenili, da tudi tukaj zgradimo polje. "Jugoslovanski narodni dom", v katerem bodo tudi prostori za združne prodajalne, narodne domove itd. Vsi poročajo, da dobro napredujejo v vsakem oziru.

korisajo s svojimi pretiranimi enakimi. Oni bogatijo s našim težko zasluženim denarjem. In v slučaju kakakega spora med delavci in delodajalci privajajo svoj profitarški vijak še bolj in nas takorekoč indirektno toda po navodilih naših izkoriščevalcev silijo v prejšnje razmere. V nasebinah, kjer imajo združne prodajalne so delavci takeorekoč neodvisni od privatnih izkoriščevalcev in dobivajo vse življenske potrebščine veliko ceneje, kot pa drugje, in ostali čisti dobiček si razdeljuje med seboj. Rojaki, ali bi mi ne mogli ustanoviti kaj takega? Moje prepričanje je, da lahko; treba je samo dobre volje in nekaj potrjvalnosti, in uspeh nam je zagotovljen.

Torej rojaki na delo brez ozira kaj poreko naši nasprotniki. — Jakob Oetin.

Piney Fork, O. — V tukajšnji okolici premogarni tudi ne delajo drugega, kot čitajo razne časnike ter se razgovarjajo o boljši bodočnosti. Najbolj se zanimajo za "Prosveto", ker jim ista prinaša resnična poročila o sedanjih delavskih krizi.

Lastniki premogovih rofov so že parkrat nabili pozive na hrzjavne droge, da plačajo delavcem po 14-odstotkov. Toda ti pozivi dosedaj še niso imeli nikakega uspeha in premogarni se le smejejo temu povikanju. V tukajšnji nasebini sta dva premogorova. V enem so pustili delo še celo valjuben pri vodnih sesalnik, pri drugem pa delajo samo potrebni delavci, da voda ne zalije rova.

Nekateri so raznesli noimastno govorico, da hočejo razbiti organizacijo in odvzeti poslovnice. Take govorice le razburjajo delavce. Vše to je le izmišljotina in jo raznašajo podrepani lastniki premogovih rofov, da bi razburili premogarnje in iz tega kovali svoj dobiček.

Razumno, da bi nekateri najraje videli, da bi bili delavci kot nena žival, da bi jih navezali na vrvice in jim dali "rinko" v nos ter tako vodili v rov in iz rova. Potem bi bili nekateri morda zadovoljni. — Poročevalec.

Canonsburg, Pa. — Vse to po manjkanju premoga je paralizirana vsa industrija v tukajšnji okolici. Tovarni "Standard Oil Plate Co." je popolnoma ustavila obrat. V ti tovarni je bilo vpisanih tudi veliko število naših rojakov. V tovarni "Canonsburg Steel and Iron Works" pa obratuje samo nekaj oddelkov. Tukajšnji delavci, ki smo vpisani v jeklarskih ali železarskih tovarnah smo vsi organizirani v "Amalgamatet Association of Iron, Steel and Tin Workers of America" in podpiramo gmotno jeklarske stavkarje. In sicer plačujemo po dva odstotka od našega zaslužka. Ako se sporazum med premogarni in lastniki premogovih rofov ne bo kmalu poravnal, bo še ta tovarna prišla popolnoma ustaviti obrat in vse to bodo tudi jeklarski stavkarji izgubili podporo, ker bomo sami brez dela.

Slovenskim društvom in spleh podpornim in političnim organizacijam v zapadni Pennsilvaniji sporočam, da sta se pred kratkim združila dve slovenski godbi in sicer "Aleksander" v Canonsburgu in "Thomas" v Mon Run v eno slovensko godbo, katere novo ime je "Canonsburg-Thomas Run Slovenian Concert Band". Pravila za to novo godbo so že izdelana, ki so pa precej stroga. Kot predsednik te nove godbe priporočam združenim godbi sogo med vsami člani. Mer nam ni sme biti prostora za zadržanje. Kajti pri godbi morajo biti vsi člani sklopi in omih misli in sicer, napredovati na glasbenem polju. Vsak dober godbenik ni bo to potrdil. Vsak učitelj se trudi, kolikor se le more, da napravi iz slabega godbenika dobrega in vse to je naša sveta dolžnost, da zahajamo redno k vajam in da imamo kakih nepotrebnih in nesmiselnih teorij. Apelliram na vse člane te nove skupne godbe, da so vsi v njej in hočejo tudi pokazati drugima narodom, da Slovenci nismo zadnji, kar se tiče glasbe.

Rojakom, podpornim in političnim društvom v zapadni Pennsilvaniji priporočam, da podpirajo to novo godbo po njih najboljši moči. Obe te godbi, ki sta se združili, sta že veliko pripomogli k boljšemu uspehu raznih prireditelj, posebno še k boljšemu napredku JRZ. Obe te dve godbi sta brezplačno nastopi-

le pri raznih prireditvah, katere je priredila ta organizacija, naj si bo pri slavnostnih pohodih, sejah ali veseljih.

Pomnimajmo Ceha, koliko ti živujejo za svoje godbe. Češka glasba je pona vsakega Čeha in vsakdo žrtuje za glasbo, koliko le more. Njo podpira češki siromak in bogatin, protestant in katoličan.

V zapadni Pennsilvaniji imajo rojaki skoro v vsaki nasebini svoj "Narodni dom" in v vseh teh bi se vršili koncerti po določenem programu skoro v vsaki nasebini. Koncerti bi se prirejali po nedeljah popoldan. Na ta način bi rojaki imeli velik užitek proti nagnjeni vstopnini in godbeniki bi imeli večje veselje do učenja, ko bi videli, da se rojaki zanimajo za godbo.

Končno apelliram še enkrat na vse člane te skupne godbe, da se ni treba ustrašiti nobenih težav ali imeti kake nesmiselne predhodke in pomisleke. Kajti vsaka stvar je v začetku težka in treba je imeti potrpežljivost. Z vztrajnostjo in agilitnostjo se doseže vse. Pomislimo, kako smo napredovali rojaki v zapadni Pennsilvaniji v zadnjih desetih letih. Ustanovili smo podpora, izobraževalna in politična društva; skoro v vsaki večji slovenski nasebini imamo "Narodni dom", ustanovili smo združne prodajalne. Toda še nismo dosegli onega cilja, za katerim stremimo. Napredovati moramo še nadalje in dalje. Pomislimo, moramo naše prednike, ki so vedno stremili za napredkom. Naše gojo naj bo kerk Simoja Gregorčiča, ki je rekel: "Ne, kar včeva mu stan, ker more, to moj je storiš dolžan." — John Kolich.

Glencoe, Wyo. — O delavskih razmerah, v kolikor se tičejo premogarnjev, je bilo že večkrat poročeno, da so se nekateri premogarnji vrnili 17. novembra na delo, kot je sklenila izredna premogarska konvencija za distrikt 22 v Shajenu pod pogojem, da so se premogarnji v drugih državah vrnili tudi na delo in da se medtem česom sklene nova plačilna lestvica z zastopniki premogarnjev in lastnikov premogovih rofov. Poročeno je že tudi bilo, da je bila vsa ta zadeva na dnevnem redu posameznih podjetij. Katero so same odločevale potem, ali se povrnejo na delo ali ne. Na vsi tukajšnje podružnice smo obglasovali, da se pod tem pogoj vrnejo na delo.

Toda čez nekaj dni smo bili razočarani, ko smo dobili poročilo, da se premogarnji v drugih državah ne vrnejo na delo. Bili smo takeorekoč proti naši volji speljani na led in ne po naši krivdi ampak po krivdi drugih. Vse to smo zopet pustili rove prvega decembra. Vsek je 14-odstotno povznanje plače, kot nam jo je obljubila država. Kako se bodo stvari razvile, bom poročal kasneje.

Ker smo se prej vrnili na delo, nismo niti najmanj krivili pravil premogarske organizacije, ker smo delali to, kar so sklenili naši zastopniki na izredni konvenciji. Ako so bila pravila krivna, so jih krivili naši zastopniki. Toliko v pojasnilo, da ne bodo moglo imeti nekateri kake predhodke o tukajšnji premogarnji. — Poročevalec.

S pota. — V Raspitijemovem glasilu sem pred nekaj dnevi opazil hinavsko spisan članek "Jednota v težavi", v katerem se kaže vse hinavsko farizejstvo tega peteljsa. On omenja, da "česar so se dobri člani bali, se je zgodilo. Vlada je posegla v delovanje naših Jednot itd. in da je "izguba jednote Sv. Barbare sramoten madež na slovenskem imenu". Torej sedaj se joka radi tega, ker se je društvo sv. Barbare združilo s SDPZ in menda je sedaj sama "štrafena božja" za to zvezo, ker je izpustila iz svojega imena svetnice. Mogoče se mu pa še sedaj cedijo solze, katere je imel. Ako bi se kaj takega pripetilo, "prejšnji njegovi (1) jednoti" bi bila gotovo tudi "štrafena božja", ker se niso hoteli dati "reinsurati". Ako se njega ne pošubla, mora gotovo zadeti "štrafena božja".

Is vseh njegovih pritožb je razvideti, da bi bil on najraje pri vseh jednotah in zvezah za "komandanta" in pri vseh podjetjih za gospodarja. Pred vojno je bil menda zelo vplivna oseba pri Rasfelovi družbi, ki je bila finan-

vana od prejšnje Avstrije in ako se ne motim, je sam prinal ob neki priliki, da je dobival po tisoč kron na mesec. Seveda, sedaj je tam bizza prenehal, treba je pogledati za drugim. Upaj je tedno, da bo nekaj "prislužil" pri reinsuriranju jednote, toda "katoliški boljševiki" so mu prekrili račune. Sedaj je pa treba biti oprezen, da nas ne bodo izvalili, si misli, in prišel je po drugem načrtu.

Zadovoljen ni samo s prodajanjem šifkart, ročnih vencev, pilikov in marijasetajkih kapljic, ni dovolj biti varuh cerkve sv. Stifa in častni član, tajnik, blagajnik in predsednik kluba itd. itd. ampak imeti hoče še več, ker to je vse po nalogi Krista.

Mislil si, politika je tudi dober "kšeft" in radi tega je sedaj navdušen Jugoslovani, pred petimi leti se je klanjal Francozetu in bral mašo za njegovo grešno dušo, hvalil je Korla itd. Peter in Aleksa sta tudi še dobra, ker sta po milosti božji in ju je priznal sam sv. oče papež.

Sploh je vse farizejsko, kar je pri njem in radi tega je tudi dotični članek, ki opisuje "težave v jednoti" farizejski in hinavski. Da more ikodovati svojemu nasprotniku, mu niso nobena sredstva preumazana. Saj je celo svojega tovariša izpodrudi na hinavski način.

Sploh ne razumem, čemu se on vrtka v razne jednote in zveze in na kak način sploh more biti član jednote? Strinjam se popolnoma z nekim dopisom, ki je bil priobčen pred nekaj časom v glasilu dotične jednote. — Olan več jednot in zvez.

West Newton, Pa. 8. dec. Ravno kar sem čital v Glas Naroda dopis iz Pittsburgha, s katerim dopisnik poroča o shodu, ki se je vršil v "Kranjako-Slovenskem domu" v Pittsburghu, Pa. O Pittsburghskih rojakih jaz še sploh ničem nečem aliha nič dobrega, ampak da morejo biti taki nasadnjaški in psihologavci, kot so se pokazali na omenjenem shodu, pa nisem nikdar mislil. Človeku, ki ima kolikaj razuma v glavi, se mu mora zdeli šumno, da se danes s takimi ljudmi je la Pittsburgh, Pa. Jugoslovani v Pittsburghu, Pa. so imeli lepo priliko, da bi sklenili verodostojno poročilo iz starega kraja iz ust rojakov, ki sta prišla iz starega kraja. Za sama ujdunost bi bila, ako drugača ne, da bi poslušali govor omenjenih rojakov, mož, ki sta bila sama dva prika vseh dogodkov v stari domovini. Toda na tem shodu so se pokazali vso svojo neložnost in takorekoč podivjanost, ker jim ne še govoriti niso pustili. Ako ravno so mogoče največji nasprotniki Jugoslavije, nasprotniki demokracije Jugoslavije, olike in izobražba bi jih morala prevladati. Iz omenenega dopisa se da razumeti, da je drhal farših kupnikov in častilcev nekdanje Avstrije smatrala starokrajcarjaka za "krivo", da je Italija podjarmila pol milijona Jugoslovancev.

Ako je omenjena poročila resnično, tedaj trdim pred celim svetom da je drhal v "katoliškem" Pittsburghu naredila največjo sramoto vsemu slovenskemu narodu v Ameriki. Druga ne morem reči, kot sramota, da se v dvajsetem stoletju še kaj takega pripeti. Sploh je Pittsburgh največje gnezdo najzagranejših nasadnjačkov v vsakem oziru, bodisi na delavskem ali pa na političnem polju. Največ je to pripisovati duhovščini in katoliški izobražbi, ker bi se kaj takega sploh ne moglo pripetiti, kot se je. Da, pokazal so svojo izobrazbo rojakom iz stare domovine in gotovo bodeta odnesla lepe spomine iz prve slovenske nasebine, katero sta obiskala v Ameriki, a seboj v staro domovino in pripovedovala našim rojakom v stari domovini, "kaki izobraženci" živijo v Pittsburghu. Da, opravljena sta do kaj takega in vstati smela bi sliko od tamotjega shoda, da bi jo kazali v Sloveniji v gledaliških premikajočih slikah.

Prepričan sem pa, da bodo Jugoslovani v drugih nasebinah sprejeli ta dva rojaka, Frane Sveteka in dr. L. Perića, radostno in z hvalečnostjo. Upam, da bodeta dobila drug vsta v nasebinah, ki niso tako katoliške, kot je bila prva, na katero sta naletela, in da bodeta vsaj delom drugega miljenja o ameriških Slovencih, kot so se pokazali pittsburghski "naprednjaki".

Končno bi pa svetoval uredništvu "Glas Naroda", da bi priobčil dotično poročilo v bolj dostojnem tonu in ne tako zaničljivo, ker a tem kaže Jugoslovane v Pittsburghu v še slabši luči. Ako mu ni cela zadeva nič mar, naj bi se vsaj oziral na dostojnost z ozirom na naša rojaka iz stare domovine.

Premogarnji v tukajšnji okolici smo še vedno doma, akoravno nas poskušajo spraviti nazaj na delo na vse načine. — John Langerhale.

Livingston, Ill. — Delavke razmere v tukajšnji okolici so iste, kot drugod po premogarskih nasebinah. Bossi in superintendenti vdržejo ogenj v pečeh. Vlada najlepši mlr in red.

V tukajšnji nasebini se je poročil rojak Jože Vidmar; ime neveste se ni hotel povedati. — Času jako primerno darilo je dobila neka rojakinja ob priliki njene ga godu. Nek neman prijatelj ji je poslal zavitek zdrobljenega premoga. — Poročevalec.

Dopis, ki se nanaša na rudarsko stavko, so bili poslani pred sprejetjem ponudbe v Indianapolis in opisujejo položaj v rudarskih nasebinah pred enajstimi dnevom.

V "SVOBODNI" JUGOSLAVIJI.

Rojak Albert Hrast nam je poslal pismo, ki ga je dobil od svoje sestre v Ljubljani, iz katerega se razvidi, kako "krasno" razmere vladajo pod sedanjim režimom v "svobodni" Jugoslaviji. Ker bo gotovo animalo vsakega rojaka, radi tega priobčimo pismo v celoti. Isto se glasi:

Ljubljana. — Ljubi brat: Tvoje pismo sem prejela, enako tudi slika. Lepa hvala za vse.

Nadalje Ti hočem brez obzira pisati, kako da je tukaj. Upam, da bo g. cenzor cenzuriral moje pismo, da ga ne bo uničil radi tega, ker pišem resnico, pač pa ga bo pustil priti na cilj, kamor je namenjen. Res, zadnjič sem Ti stavila vprašanje, če miliš priti še v staro domovino. Ko bi Ti mislil, bi Ti danes odvetovala. Ti si sistem, ki je vladal v stari Avstriji, vidi tudi sedaj. Tiste postavbe jehe, vrtine, ki so bile nekaj, so ostale tudi danes, le pod drugim plaščem.

Protokola, ki je bila nekdanj, je tudi danes. Torej če primerjaj naše domovino s Ameriko, je kot semlja in nebo. Pa bodi, kaj me vse to briga; nikoli več nisem politizirala od časa, ko so mi sestre na gospodarskem polju dale za mojo navdušenost 2 v obnašanju. Tem manj sem sedaj, ko sem bolna in se moje življenje bliža k zatonu.

Sporočiti Ti pa moram, da me je doletela velika nesreča. Kakor Ti je že znano, sem morala uhehati iz Gorice in sem rekla le življenje, nekaj perila in kar sem imela denarja. S tem denarjem sem si morala zopet urediti dom za sibo. Dokler je obstajala Avstrija, sem dobivala begunsko podporo in vse je bilo bolj ceno.

Ako je omenjena poročila resnično, tedaj trdim pred celim svetom da je drhal v "katoliškem" Pittsburghu naredila največjo sramoto vsemu slovenskemu narodu v Ameriki. Druga ne morem reči, kot sramota, da se v dvajsetem stoletju še kaj takega pripeti. Sploh je Pittsburgh največje gnezdo najzagranejših nasadnjačkov v vsakem oziru, bodisi na delavskem ali pa na političnem polju. Največ je to pripisovati duhovščini in katoliški izobražbi, ker bi se kaj takega sploh ne moglo pripetiti, kot se je. Da, pokazal so svojo izobrazbo rojakom iz stare domovine in gotovo bodeta odnesla lepe spomine iz prve slovenske nasebine, katero sta obiskala v Ameriki, a seboj v staro domovino in pripovedovala našim rojakom v stari domovini, "kaki izobraženci" živijo v Pittsburghu. Da, opravljena sta do kaj takega in vstati smela bi sliko od tamotjega shoda, da bi jo kazali v Sloveniji v gledaliških premikajočih slikah.

Prepričan sem pa, da bodo Jugoslovani v drugih nasebinah sprejeli ta dva rojaka, Frane Sveteka in dr. L. Perića, radostno in z hvalečnostjo. Upam, da bodeta dobila drug vsta v nasebinah, ki niso tako katoliške, kot je bila prva, na katero sta naletela, in da bodeta vsaj delom drugega miljenja o ameriških Slovencih, kot so se pokazali pittsburghski "naprednjaki".

A danes, žali Bog, so časi drugi, podpore ni, draginja velika, poleg tega pa še bolezn. Pa želi, ako more.

Moj mož je bil ves čas vojne na fronti, kljub temu da je bil navdušen Slovan. Bil je večkrat odlikovan in je dosegel žrdo častniškega namestnika. Po prevratu je šel takoj prostovoljno na Koroško fronte odsevat tamušnje Slovence. Pa glej klike! Ker je imel med častniki veliko osebnih sovražnikov, ga je nekdo zatopil, da je pustil nekega kmeta čez mejo. In seveda od Avstroflov pod jugoslovanskim plaščem je bil obujen na šest mesece ječe. Sedaj je že potekel en mesec njegove kazni. Zaprt je ravno v isti ječi, kamor je Avstrija aspirala hudodelce. Njegova družina pa strada že en mesec. Kaj poročiš Ti na to?

Odlikoval se je na koroški fronti, zaplenil je Nemcem sam šest strojnih pušk in en stroj za metanje granat. Ko bi to naredil v pokojni Avstriji, bi bil gotovo častno odlikovan, a danes je pa "častno" zaprt. — Tvoja sestra M. —

(Opomba rojaka Alberta Hrastra. — K pismu naj dostavim le to, da morajo obstajati res krasne razmere v naši adrejeni Jugoslaviji oziroma Veliki Srbiji.)

NAVODILA ZA GOSPODINJE V BOJU PROTI DRAGINI.

Gospodinja, ki dnevno oblikuje svoje grocerijske prodajalnice in mesnice, naj se drži sledečih navodil:

Poglejte dobro na vago in na zanašajte se na mesarja in grocerista, da on sam gleda na število na vagi.

Pazite na vago, ki rade "gleše". Počakajte, dokler se kazalec na vagi ne vetavi in potem štajte.

Ne pošiljajte otrok v prodajalnico in mesnico, kajti otrokom navadno porinajo najslabše blago po najslabši meri.

Bodite opretni, kadar prodajalec veliko klapče in vas "abava". Vaganje ali merjenje med klepanjem je rado pavlano. Glejte mu na preta.

Kupite si vago in tehtajte vsajeno blago še enkrat doma. Ako je mera prekratka, sporočite stvar pristojni oblasti.

Pazite, da trgovec in masec na tehtati svojih stvari in lesnoli šile in škatali, samo s masami, masijo in maslom. Kadar je stvar na tehtnici, naj del prodajalec upete prod.

Ne dajte se zapeljati s lepo navitim blagom. Vsihi človek drago plača za lep parjen in vrvice, a katero je povezan zavoj.

Zahtevajte natanko mero. Nikoli ne rečite: "Daj mi za pet ali deset centov vrednosti ali eno ščo, steklenico, avstrik itd." Šakon na pozna take mere. Zahtevajte funt, kvort ali galon.

Dato na čelu nove španske vlade. Madrid. — Eduardo Data, ena iz takorvanth datistov (vistihih klerikalcev), je dobil poverljivo za sestavo nove vlade.

Naročnikom "Prosvete"

Vse draginje papirja in drugih potrebnih v tiskarni, bomo najhitreje prikljajni list podražiti na naročniki po Novem letu. Torej šolimo, da naši naročniki upoštevajo to nasvetilo in da vsi oni, ki jim je ali jim bode potekla naročnina, v kratkem ponove svojo naročnino še pred Novim letom. Nadalje želimo in apelliramo, da vsi oni, ki ne nameravajo več ponoviti naročnine, to sporoče takoj upravnistvu, da se jim vstavi pošiljanje lista, ker kot že omenjeno, vse je drago in mi moramo točno vse račune plačati ali pa prenehati izdajati list. Vsak lahko ponovi svojo naročnino pri društvenem tajniku, pri naših zastopnikih ali pa s tem, da nam pošlje na upravnistvo Money order ali gotov denar v priporočenem pismu.

Za upravnistvo lista "Prosvete"
Filip Godina, upravitelj.

Tukaj je!

Škaf opojnosti.

(Opomba: Neki puritanski gentleman je sugeriral, da se bivši saluni spremene v čitalnice.)

Kraj: Znam Pihlerjevi prostori z dolgo baro — pardon, mizo. Ob straneh omare s steklenicami — pardon, knjigami.

Čas: 1919, leto miru, sreče in blagostanja.

Kokodač (zleha naslonjen za baro (mizo) in šteje muhe na stropu.)

Pevec (aloneč ob mizi): Daj mi "Pamet in vero" in zvezek "Ti- noč in ene noči" za poplahek.

Kokodač: "Pameti in vere" ni več. Če češ "Rokovnjače" ali "Narodne vraže", ti postrežem.

Suhce (drugi gost): Ako želiš kaj močnega, ki "čuka", vzemi škofove Rdeče bukvice. To ti je močna roba! Močnejša kot benediktinec.

Pevec (Rdeče bukvice): To diši po boljševizmu, bogosvarstvu! Ali je škof tudi bolj —?

Kokodač: Zlati si strah v lulo in ga zapali. Škofove bukvice, kardinalov Mlobuk, Lojzetov nos in tretja nogavica Kazimirove kuharice so lavzete in tlagostojljive reči. Kaj boš čital. Dam jaz.

Pevec (dobi Rdeče bukvice): Jankič (stopi): Dober večer, braver! Kaj boste čitali? (Vsa dražba se zdrami.)

Boš plačal?

Jankič: Da. Daj jim kaj grenkega, Kokodač.

Kokodač: Tukaj je "Ave Mari- ja" in za poplahek dobiš zadnjo številko "Slovenske Družine". Redka reč kot deseti brat, toda ne "Deseti brat" — pojmite raz- liko, braver!

Braver! (se drže kila.)

Suhce: Bogami, to pa je gren- koba, to!

Kokodač: A da! Poglejte onega idijota tam pri mizi. (Vsi se osro- v temu kot, kjer sedi človek v sivi suknji in glava mu počiva na mizi.)

Jankič: Ali se je napil iz Rde- ših bukvic?

Kokodač: No, ser! To je nare- dil prešavec, ki ga prodaja loka- vi Zvonice in revež ga je zalil z "Milijonsko nevesto." Zdaj je bo- lan na smrt. Bog mu pomagaj, jaz mu ne morem — to se pravi, da zanj ni več pomoči.

Pevec (zapoje): "Blagor mu, ki se spočije!"

Jankič: "Dneva ne pove nobe- na pratika" pot je naša kajpak kratka: Od New Yorka, Calume- ta čez Cleveland se kladi duša dolgopeta in rojake strah, dajmo bratje, za dve maši.

Kokodač: Ene ura je odbila. Iz- gubite se, da zaprem čitalnico.

(Gostje odidejo. Idijot umira pri mizi.) Zastor.

"Beyond Alps lies Italy". (Za Alpami leži (in laže) Italija.)

Pripovedka.

Tisti čas je bil v Jeruzalemu ve- liki duhoven, ki je bil sveto jezen, ko je slikal, da je prišel boljševik in izgnal kramarje iz templja. Ve- liki duhoven, ogorčen svete jeze, je hitro organiziral patrijotično ligo za obrambo Palestine in je zbral okoli sebe vse dobre patrijot- ične ljudi, ki so tiste dni sveto verjeli, da je zemlja ploščata in da je konec sveta na meji Egipta.

In dobri, patrijotični ljudje so prišli boljševika in ga gnali pred jeruzalemski odbor, ki je prei- skoval radikalizem. Prignali so ga pred sodnika, ki mu je bilo ime Pihatoski. Sodnik je postavil jetnika pod 15,000 dolarjev var- ščine in odprl zasilnik. Ko je bi- lo zasilnik končano, je Pilatoski na splošno zahtevo dobrih, pa- trijotičnih državljanzov jeru- zalemskih obsodil boljševika na smrt. — Tako je tiste dni jeru- zalemska liga za obrambo patrijot- izma, vere in demokracije imela nesrečno, puntarsko in veleiz- dajniško gibanje krščanstva za vstoj. Da, za vselej. — L. W.

Najprvo je bilo štirinajst točk, zdaj je pa štirinajst odstotkov. Tako potuje "emotivno" oficiel- no mišljenje.

Oni, ki ne verjamejo v meteor- je, so si pojasnili nebesno prika- zen nad Michigananskim jezerom na sledeči način: Boljševiki an- gelj je vrzel bombo v jezero.

Pater: Naš čolnec se potaplja! Reči nas brate, reši!... Vsi nam srebra in slati!

Oltarni sobrat: Srebro in zlato se hitreje potegne čolnec na duo. Tukaj imaš vrh...

Vse slike vojne z Mehiko bodo slikane v — oljnatih barvah.

Patrov klic: "Dajte denar, denar, denar, če ne, homo dali kri", bi se moral glasiti! Dajte denar, če ne, bomo imeli šulje na rokah in — o sveta nebesa! — delati bo- mo morali za naš vsakdanji kruh.

Kajfebriga.

Kratkočasnice.

Zamrznjena reka na gledališkem odru.

Igrala se je drama, v kateri je imel glavni junak izvršiti samo- mor s tem, da skoči z visoke ska- le v reko. Naravno reka se ni vi- dela z odra, pač pa z zelenjem ob- rastli bregovi. Igralec je imel pa- sti med kulise na blazino, da se ne pobiže, a medtem se je imel vreči kamen v škaf vode za ku- lisami, tako da bo slika, kakor da je voda pljuvala.

Pri vajah igralcev je bilo vse dobro, ali ko se je vršila predsta- va, so pozabili na blazino in na potrebni škaf vode. Junak je kljub temu skočil, ko se je igral doti- ni prizor in telebil je na trda tla, da je zašel v mraz. Gledalci so se smiali, da je hotel naglo pomagati iz zadrega in vzkliknil je z bolečim glasom: "Oh, bože, reka je zamrznjena!" in na to je ome- diel.

V gledališču je pa vse prasko- v smeh. Gledalci so videli zelene bregove.

Vse prav pride.

Agent (ki je prodajal knjige in potkal na vrata petnajste hiše, ne da bi bil prej kaj prodal): Ku- pite knjigo, oče.

Hilni gospodar: Obžalujem, jaz nikoli ne čitam knjig.

Agent: Kupite otrokom.

Gospodar: Nimam otrok. Sam sem z mačko.

Agent (skoraj obupan): E — ali ne bi hoteli debele knjige, da jo vedaj zaženete v mačko?

Največja odkodnina.

Advokat: Ne mislite li, gospo- dična, da bi bila dovolj velika ka- zen za vašega bivšega zaročenca, ako ga tožimo za \$25,000 odkod- nina, ker ni držal dane vam besede?

Zavržena zaročenka: Nak, ni dovolj! Jaz zahtevam, da me vzame za ženo.

Dobro ji je vrnila.

Bogata gospa v Filadelfiji ni mogla trpeti, da se njena kuhari- ca oblači gladavo. Ko se je neke- ga dne kuharica zopet oblekla po najnovejši pariški modli, jo je go- spa prišla.

Hm, Mary, kakšna eleganca! Kdor bi sodil po obleki, ne bi ve- del, kdo je gospodinja in kdo ku- harica v tej hiši.

Le ne skrbite, gospa, kdor bi sodil po kuhanju, bi hitro vedel, kdo je kuharica in kdo ni.

Kakšna prevara!

Uboga Maria! Kako se je prevarila, ko se je poročila z onim starem.

Zakaj? Ali ni morda dovolj bogat?

O da, denarja ima kot toče, ampak deset let je mlajši, kakor je pa prej govoril.

Moderne vdove.

Ali je tvoja sosed, kateri je sopro- g umrl, že zaključila žalo- vanje?

Ne še; saj veste, kako počas- ne so zavarovalne družbe.

Pomal ga je.

Klijent (svojemu odvetniku, ko je bil oproščen pred sodiščem na obtožbo, da je kradel): Hvala le- pa za dober zagovor. Kadar bom imel čas, vas obiščem.

Odvetnik: Dobro, toda prosim, pridite podnevi.

V Kentuckyju.

Tako je bilo. Dva dni ga je lovila s puško v roki in ko mu je končno prišel pred oči, je dobro pomeril in mu prestrelil pluća.

Tako je bilo.

Ali ga je ubil?

Kajpada.

Ali je bil potem linean?

Ne. Ubil je bil brez sorod- nikov in godni duvaj je obsodil morilca na dva dolarja globe, ker je lovil brez dovoljenja.

Pise GREGOR KOROBAC pl. GAJŽLA.

Ne, nisem še na štrajku, kot si nemara mislite, pa bom kmalu. Saj ne bo čudno, če končno tudi moja potrpežljivost mine v tej paaji zina. Zinske suknje ali ko- žuha si ne morem privoščiti — to je šport za milijonarje — premo- ga primanjkuje, da bi si človek ogrel površino pri peti in raki- je ni, da bi se ogrel znotraj. Nek- radovednež mi je pa še v teh ča- sli zastavil vprašanje, kdo je danes pravzaprav boljševik. Že sem mu mislil zabrusiti v o- brag, naj pogleda mene in sebe, pa sem k sreči besedo pravočasno po- žrl in začel študirati samotano vprašanje. Prišel sem do sledeče definicije: Boljševiki so v prvi vrsti vsi tisti jeklaraki delavci in premogarji, ki zahtevajo primer- no povišanje plače. Boljševiki so dalje vsi štrajkarji, vsi tisti, ki hočejo petcentno vožnjo na čka- ški cestni železnici nazaj, vsi ti- sti, ki ne hodijo v cerkev in tisti, ki hodijo, pa ne pustijo tam nika- kega arebrnega ali niklistega ale- du. Boljševik je, kdor moli, da bi morale tudi cerkve in samostani plačevati davke in da so o- troke javne šole najboljše; kdor zahteva za nikelj pijačo a "ki- kom" in za pol dolarja poln želo- dec. Boljševik je, kdor se ne strinja s tem, da bi mu vika oblast komandirala kaj ame jesti in pi- ti. Boljševik je farmer, ki zahteva za funt purana dva pet- centov in konzument, ki se brani plačati v mesecu 50 centov zanj. Boljševik je otrok, ki se brani bi- ti vodeno ali tmetno, mleko, in boljševik je peškar, ki vire smi- ljivo jajce strežniku v glavi.

Boljševik je tudi oni, ki se prid- ja, če mu grede desetdolarski ko- patt narazen kot cunja, in tisti, ki vprašuje kam neki je šla naša svetloba in kam je šel bliskot, ki smo ga hranili tekmo vojne.

Rasen teh navedenih je še kakih 9999 vrat različnih boljševikov: obes splelov, različnih barv, ver, starosti, prepričanj in naved, raz- treseni po vsaj deželi. Če bi vse te zgubljene duše skup šteli, jih je najmanj 99 milijonov samo v tej deželi. Pa pravijo, da boljševi- zem ne naspreduje!

Ljovska sezona je odprta in po- gunni "jagri" so jo mahnil nad zverjad "z lokom in se streljo", kot pravi pesem. Prihujljen šport nekterih je bombardiranje Gajžle. Plinove bombe in puščice iz sfefajev fridjo vsaenakoli, z matematično natančnostjo prera- čunane šrapnele ekplodirajo v o- arčju in granate se drago po zimskih mlakurah. Gajžla pa, poln revmatizma, bled in prepa- den, se prihujljeno stiska v mra- lem trendu, do polovice napolje- nim z umazano kofedro. Od same šhte in grimanja mu odpadajo zadnji joveski lasi, srce udarja v kalop, dvesto milj na uro in shujšal je za funt in pol. Kljub vsemu temu pa je bil na Thanks- giving Day hvaležen, da se je go-

dovanje Martinove goske in kr- stije grape jalec vršila na tako veličasten način (kje je bila do- tična cirkova in kdo je bil naj- večja mirkova, to je vojna taj- nost), hvaležen je bil tudi zato, ker so Slovence najboljše kuha- rice na svetu, hvaležen je bil, ker ima samo osemnajst tisoč bosov in lepo od ajmožne živi, ne da bi z mezinec gnil, hvaležen je bil, ker nima počenih reber, niti ar- ca, ker njegovi trije adoptirani jugoslovanski panzi (po trideset grošev) zadovoljno arkajo mleko in čokolado in se hvaležno spomi- njajo svojega nepoznanega "ate- ka" v U. S. A. in hvaležen je, da je še živ in bo morda imel priliko iti hraniti demokracijo in domovi- no v — Mehiko, tje, kjer topla solnce sije, kjer nobene zime ni. Od same hvaležnosti bo o priliki zlezel iz trenča, a sabiljezo pripa- sano in puščico nabasano in zlo- žil krasen sonetni venec svojim prijateljem, da ne bo prej konec sveta. Če so pa 17. decembra svet podere, upa prav zagotovo, da se snide s gotovimi svojimi prijate- li pred peklenskimi vratmi, kjer bo vse po vrsti predstavil in pri- poročil milosti njegovega žvi- čanstva Belzebuba.

V slučaju, da bo svet še stal na svojih nogah, vrši se zvečer 24. t. m. velika veselica slovenskih podlagov v Cook County. Pova- bljeni bodo poleg vseh dobrosto- jehih aktivnih tudi nekateri pa- drni peškarji in seveda naše zale- polnarice. Prireditelj obeta biti solčanska, dani so za zdaj še vse podrobnosti skrivnost vere. Izda- tje same za zdaj le toliko, da bo razpisano pevsko društvo "Kokar, tamburaški zbor Čmrj, Slovenski klub Outara, žurnalisti- ni krošek Papagaj, (mogoče tu- di Mamagaj), prohibitično dru- štvo Kamela, društvo kremenitih znanstev Kamelion, društvo lepe- ga obnašanja Krokodil in društvo Azna brez dolopnega namena. Vse drugo boste si videli sami, če boste povabljeni.

Gajžla.

BRATEŠKE PODPORNE ORGA- NIZACIJE VLAĞAJO DENAR V DRŽAVNE BONDE.

Washington, D. C. — Razne brateške podporne organizacije so vložile veliko svojega denarja v državne bonde ali pa zvezne zakladniške certifikate. Tako je or- ganizacija "Modern Woodmen of America" vložila nad tri milijone dolarjev svojega denarja samo v časovne vojne v državne bonde in pred kratkim je zopet vložila en milijon in pol v obveznice svobo- de.

Organizacija "Knights of Col- umbus" v Patterson, N. Y. je vlo- žila tisoč dolarjev v hranilne cer- tifikate. Poleg tega je izdala po- ziv na vse člane te organizacije, da naj kupujejo te certifikate.

Organizacija "The Benevolent and Protective Order of Elks" v Californiji je tudi vložila tisoč do- larjev v državni bonde ter izda- la poziv na svoje člane za nakup hranilnih certifikatov. Člani po- družnice v Albany te organizacije so po poročilih odhronika te po- družnice vložili nad \$100,000 v novih zakladniških certifikatih. Podružnica v Buffalo je sama vlo- žila \$500,000 v teh certifikatih.

PRVA POŠILJATEV OBLEKE JUGOSLOVANSKIM OTRO- KOM.

New York, N. Y. — Poročila, katera je prejel "Ameriško-ju- goslovanski pomožni odbor" od posebnega poslanika Hooverjeve administracije v Evropi, dokazu- je veliko potrebo obleke za siro- mašne otroke v Jugoslaviji. Vled tega se je zgoraj omenjeni pomo- žni odbor obrnil na Hooverjevo administracijo, oddelek za pre- skrblo otrok v Evropi in mu v ta namen izročil izdatno vsto. Po poročilih je najnujnejša potreba za 70,000 parov čevljev in nogo- vje, 99,000 yardov blaga za gorke obleke, 4 tisoč zgotovljenih su- kenj in primerno količino gum- bov, steklene (evima), živank itd. Kajti odbori, ki so nastajlje- ni v Jugoslaviji v vseh večjih me- stih, bodo sami preskrbeli izda- lavo obleke.

Prva pošiljatev je že odšla iz Amerike in meer 26. novembra t. l. in upati je, da bodo siromašni otroci v Jugoslaviji obdarovani z gorke obleke ravno za Božik. To bo najlepši dar, kakoršnega mo- rejo le dobiti. Narodilo se je že več blaga, ki bo odpoteno takoj, ko bo nabrana dovolj velika vsota za odplačilo tega naročila. Ta nam za odpomoč bedi, v kateri se nahajajo otroci v Jugoslaviji je najbolj in stana najmanj. Kajti vsa oprema enega otroka, vol- nena spodnja obleka, topla zgo- rnja obleka, par čevljev in nogo- vje, stane le pet dolarjev. Vsa o- bleka je popolnoma nova in naj- boljše kakovosti, za to tako niz- ko ceno je le mogoče dobiti, ker je vse nakupljeno naravnost iz tovarov. Samo čevlji so vredni do deset dolarjev, ako bi jih hotel kdo kupiti v prodajalni.

Vled tega je nemiselnost po- šiljati posameznikom razne stvari v ta namen, da bi odpomogli bed- nim sirotam v stari domovini. Kdor ima resen namen, ne pa ka- ke postranske namene, pomagati vojni sirotam v stari domovini, ta naj pošlje svoje prispevke na "American Yugoslav Relief" v New Yorku, ki odda vse nabra- ni denar Hooverjeve adminis- tracije, oddelek za odpomoci bednim otrokom v Evropi in a to vsoto nakupuje potrebna živila in oble- ko za najpotrebnejše v Jugosla- vij.

"American Yugoslav Relief" je nabral do konca meseca novem- bra \$317,380,888, katero vsoto je izročil Hooverjevi administraciji za odpomoci bedi v Jugoslaviji.

VPOSLOVITEV ODPUSČENIH VOJAKOV TEŽAK PRO- BLEM.

Washington, D. C. — Akoravno se je število brezposelnih voja- kov, ki so bili odpušteni iz arma- de znižalo, kot kažejo poročila iz raznih mest, kljub temu je še ve-

liko vojakov, ki čakajo na pri- merno delo. V zadnjem tednu je vprašalo za delo okrog 16 tisoč vojakov in delo je dobilo 12 tisoč. V nekaterih mestih se je število brezposelnih vojakov znižalo za veliko odstotkov, dočim se je v nekaterih zvišalo. Merodajni kro- gi upajo, da bodo v kratkem vpo- silili vse vojaše, ki so brez dela.

DVE NOVI IZDAJI HRANIL- NIK CERTIFIKATOV.

Chicago, Ill. — Zvezni zaklad- niški department je izdal dve no- vi izdaji zveznih zakladniških hranilnih certifikatov, katerih rok poteče v zelo kratkem času, o- brestujejo se po 4 in en četrt od- stotka. Prva izdaja teh certifi- katov je datirana s prvim decem- brom in je serije D od 1929 in druga izdaja istega datuma je se- rije T od 1920.

STAVBINSKI TEŽAKI SO PRE- JELI POVIŠANJE MEZDE.

St. Louis, Mo. — Tukajšnji stav- binski težaki so izvajali pe- najstodotno povišanje mezde. Prizadeti je 2,500 delavcev.

"Kajzer prvi za norcem."

Berlin. — Socialistični "Ver- waerts" je komentiral urad- ne dokumente iz prvih dni vojne, ki so objavljeni v štirih debelih zvezkih, s sledečimi besedami: "Kdor čita opazke bivšega cesar- ja na rokih uradnih listin, ne mo- re dvomiti, da je bil vladar Nem- čije prvi za norcem." List ime- nuje omenjene štiri zvezke "štiri spomenike na grobu nemške mo- narchije."

Tiskarska stavka v Madridu.

Madrid, Španija. — Tukaj je v nedeljo izbruhnila splošna stavka tiskarskih delavcev. Časopisi so prenehali izhajati in za nadome- stilo imajo letak po vzgledu zdr- ženega članka "Presse de Paris" ki je izhajal v Parizu ob času zad- nje tiskarske stavke.

Naročniki Pozor!

Znamenje (December (30- 19) pomeni, da vam naročni- na poteče na ta dan. Ponovite jo pravočasno, da se vam lista ne vstavi. Ako lista ne prejmete, je mogoče vstav- ljen, ker ni bil plačan. Ako je vaš list plačan in ga ne prejimate, pošljite nam dopi- nico stari in novi naslov.

Nalji zastopniki so vsi dru- štveni tajniki in drugi za- stopniki, pri njih lahko pla- čate naročnino.

Naročnina za celo leto je \$4.00 in za pol leta pa \$2.00. Člani S. N. P. J. plačajo za pol leta \$1.40 in za celo leto \$2.80.

Naročnina lahko tudi sami pošljete na naslov:

UPRAVNIŠTVO "PROSVETA", 2857 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

ZASTONJ

VSAKDO dobi zastonj bodisi to krasno namizno opra- vo, sestojeno iz 28 kosov, bodisi pozlačeno uro, pozlačen nož in pozlačen veržico.

Redka prilika, da dobite kaj koristnega zase ali za svojo družino. Taka prilika se vam nikdar več ne bo nudila, namreč, da dobite zastonj bodisi namizno opra- vo, bodisi POZLAČENO URO s notem in POZLA- ČENO VERŽICO. Nikdar prej se ni nudila taka prilika in najbrže se nikdar še ne bo. Vsek moški, ženska, hel ali sin, ki hoče imeti NA- MIZNO OPRAVO ali pa URO, NOŽ in VERŽICO zastonj, si lahko to nabavi, ne da bi potrošil en cent. Če hočete iti v Evropo lahko vzamete seboj kot lepe darile. Vse kar zahtevamo od vas je, da svedoka naš 24 strani obsegajoči "Dobitke Ve- selje in Darila" trgovski cenik, vsebujoči velike razgledaje, pri svojih prijateljih. To vsakdo lahko stori, nobene izveščenosti ni potreba. Mi imamo na tisoče teh setov, da jih dmo zastonj. Bodite prvi v mestu, ki si ga zagotovite. Razdeli smo že na tisoče teh setov. Tudi vam hočemo snega izpolniti takoj ta kupon in ga nam pošljite.

Home Supply Co. 110 Nassau St. New York

HOME SUPPLY CO., Dept. 25, 110 Nassau St., New York.
Prosim, pošljite mi vse podrobnosti, da si prebrnem ta set.
NASLOV _____
IME _____
MESTO IN DRŽAVA _____

REPUBLIKA TUDI SE KUPITI ZA 50 CENI POŠILJTE.